

FÖRSVAR UTBILDAREN

Almedalen

FÖRSVAR UTBILDARNA I ALMEDALEN

Military Weekend

FÖR DIG SOM VILL PROVA PÅ

Från

Svenska Försvarsutbildningsförbundet

Ansvarig utgivare:

Generalsekreterare Bengt Sandström

Chefredaktör:

Informationschef Per Klingvall
e-post: info@forsvarsutbildarna.se

Redaktör:

Tommy Jeppsson

Annonschef:

Kontakta 08-587 742 00 eller
info@forsvarsutbildarna.se

Omslagsbild:

Rikshemvärnschefens ungdomstävling, HvSS.
Foto: Jörgen Fagerström

Adress:

Karlavägen 65, Stockholm

Postadress:

Box 5034, 102 41 Stockholm

Telefon:

08-587 742 00

Telefax:

08-587 742 90

Postgiro:

69310-1

E-post:

forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

Hemsida:

www.forsvarsutbildarna.se

Originalframställning/Tryck:

Tryckerigruppen AB

Adressändringar:

adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 5/12 är
den 22 okt-12. Nr 5 kommer ut den 14 dec-12.

Upplaga 30 000 ex/utgivning, 5 nr under 2012.

ledare

Försvarsutbildarvänner,

Välkomna tillbaka efter sommaren – förvisso "uschligt" nederbördsrik men de svenska krusbären infann sig ju ändå!

För flera av oss inom rörelsen är sommarledigheten synonymt med frivilligarbete – som instruktörer, i olika funktionärsroller i övrigt och som kursdeltagare. I det nummer Du just håller i handen och i den tidning som kom ut före sommarledigheten kan intensiteten i Försvarsutbildarnas frivilligverksamhet följas i artiklar och under

"det händer i förbunden". Men den riktiga känslan får man först när man är på plats; för det är en imponerande aktivitet som sker över landet genom centralt anordnade kurser och genom verksamhet som bedrivs genom de regionala och rikstäckande förbunden och genom föreningar.

Väl där ute på plats vid våra kursgårdar, i rekryteringsmiljöer, tillsammans i samlingsalar för försvarsinformation, vid ungdomsövningar eller i övrigt där vi samlas för frivilligaktiviteter så slås jag av den höga kvalitetsnivå och positiva stämning och vilja som omgärdar vår verksamhet. Ni förtjänar återkommande att uppmärksammas för Era insatser och Ni ska ha all heder av Ert oegennyttiga arbete till stöd för samhällets förmåga att möta kris och krig.

Jag önskar dock slå ett slag för hur vi tydligare synliggör de aktiviteter och den kvalitet som präglar förbundens verksamhet. Jag uppmanar Er därför att när det genomförs Försvarsutbildaraktiviteter att Ni då också tar för vana att bjuda in politiker – lokalt förankrade från såväl riksplanet som från kommun och landsting, ej ungdomspolitiker att förglömma, massmedia – tidningar, radio och tv men också aktiva bloggare som täcker orten, Försvarsmaktens och länsstyrelsens lokala och regionala chefer och övrig personal från våra uppdragsmyndigheter samt inte minst bjuder in allmänheten att följa Försvarsutbildarna. Jag är övertygad om att det är ett viktigt bidrag till att sprida kunskapen om totalförsvarsfrågor och att det får en positiv effekt för rekryteringen av nya medlemmar. Tillsammans ska vi jobba på att infria vår nya vision:

"Försvarsutbildarna – det naturliga valet för stöd till samhällets förmåga att möta kris och krig"

...men då krävs det att vi blir än mer kända och synliggjorda!

Med förhoppning om en bra och lyckosam höst,

Bengt Sandström
Generalsekreterare

Berätta att vi är Tillsammans med Försvarsmakten

Under sommaren och så här i början på hösten har Försvarsutbildarna på många ställen deltagit i utställnings- och rekryteringsverksamhet tillsammans med Försvarsmaktens personal. Det är många engagerade människor ute i våra förbund som har tagit av sin egen tid för att hjälpa till med rekrytering. Ung08 och Pride i Stockholm, O-ringen i Halland, Göteborgsdagarna, Uniformsmässan i Sundsvall, Nolia i Piteå, Mälardagen i Strängnäs och Stadsfesten i Linköping är bara några ställen där vi varit.

När jag talar med representanter för Försvarsmakten så är de mycket positiva till vårt deltagande. Vi tillför en hel del som inte Försvarsmakten själva kan erbjuda. Idag är Försvarsmaktens erbjudande GMU, medan vi kan erbjuda så mycket mer. När det kommer ungdomar under 18 år kan vi erbjuda vår fantastiska ungdomsverksamhet, för de som är osäkra kan vi erbjuda Military Weekend och för de som vet att de vill bli specialister i hemvärnet kan vi erbjuda den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F). På så sätt har vi en bredare palett än Försvarsmakten och

det är uppskattat.

Fördelarna för oss är att vi får tillfälle att nå betydligt fler människor än vi skulle gjort om vi själva skulle bygga olika evenemang. Vi deltar i ett sammanhang som lockar många människor, vilket vi naturligtvis skall utnyttja för att locka nya medlemmar och funktionärer till vår egen verksamhet.

Att vi deltar Tillsammans med Försvarsmakten och har en palett med många erbjudanden är bra och en god bit på väg. Vi måste dock bli bättre på att berätta att vi är med. Passa därför på att informera Försvarsmaktens personal om vad GU-F och Military Weekend är. Jag lovar att de blir intresserade och engagerade. Berätta även för den media som finns på plats om detta och slutligen, skriv på vår facebook-sida och skicka bilder till oss på kansliet. Det ger oss värdefulla argument för ytterligare kursverksamhet när vi tar våra diskussioner med Högkvarteret.

I början på september fick jag möta representanter för de som svarar för Försvarsmaktens utställnings- och evenemangsverksamhet för att berätta om vår

verksamhet. De förstod direkt att Military Weekend och vår ungdomsverksamhet är ett bra komplement till Försvarsmaktens erbjudande. På stående fot ombads vi att hjälpa till att bemanna deras monter i samband med deltagandet i studentmässorna i Malmö och Göteborg samt att anordna Military Weekend i anslutning till dessa.

Vi är inte kända som vi kanske tror och önskar och jag är övertygad om att vi framöver måste berätta mycket mer om oss än vad vi gjort tidigare. Genom att bjuda in politiker, media och andra intressenter till våra övningar kan vi berätta vad vi gör. Berätta det även för mig när ni gör det så vi kan förstärka det med de resurser vi har.

Per Klingvall
Chefredaktör

Skaraborg mästare igen

UNGDOMARNA från Försvarsutbildarna Skaraborg gjorde det – igen. För andra året i följd och med tidigare segrar i bagaget tog de hem rikshemvärnschefens tävling på HvSS för hemvärns- och försvarsutbildarungdom.

Skaraborgarnas lag utgjordes av Henrick Sirén, Hannes Sirén, Signe Svensson och Aron Svensson. Sebastian Sirén ledde laget. Detta var samma laguppställning som utgjorde det vinnande konceptet förra året. Skaraborgarna vann såväl huvudtävlingen totalt som gruppen mixade lag.

– Det är särskilt kul att vi blev totalsegrare med ett mixat lag, säger lagledaren Sebastian

Sirén till sn.se. Sebastian har också varit med i Försvarsutbildarnas ungdomsverksamhet.

Utöver totalsegern tog skaraborgarna hem flera grensegrar: Målupptäkt, poängorientering, budkavleorientering och biathlon. Vid hemkomsten mottogs segrarna av förbundsungdomsledaren Jimmy Bengtsson och förbundsstyrelseordföranden Hans Ingbert. De gratulerade till en strålande insats.

Tre tävlande med verkligt fighting face. Foto: Johan Sjödin

27 nya jägar-soldater utbildade

ETT ÅRS krävande utbildning för 27 nyutnämnda jägarsoldater vid Arméns jägarbataljon i Arvidsjaur har genomförts. Utbildningen kröntes med en hård slutövning i trakterna kring Härnösand.

Efter slutövningen väntade en helg där bataljonschefen, övlt Urban Edlund, delade ut utbildningsbevis och utbildningstecknet "Jägare" i samband med en högtidlighet. Under helgen anslöt ett sextiotal anhöriga till jägarsoldaterna för att ta del av föreläsningar som visade soldaternas kunskaper och färdigheter.

Utbildningen till jägarsoldat inleds med en GMU. Innehållet i GMU:n är identisk vid alla förband i Sverige men för att bli jägarsoldat krävs att den blivande rekryten bedöms lämplig för fortsatt jägarutbildning vid de tester som genomförs vid Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Efter godkänd GMU genomförs ytterligare kompletterande prövning innan rekryten påbörjar sin utbildning till jägarsoldat. Denna utbildning är tolv månader lång. När utbildningen börjar blir rekryten provanställd vid jägarbataljonen.

Jägarsoldater intar låg ställning. Nu är 27 nya soldater utbildade vid Arméns jägarbataljon. Foto: Torbjörn F Gustafsson/InfoS/Försvarmakten

Höstkonferens med ny verksamhetsidé i fokus

UNDER HÖSTKONFERENSEN som ska genomföras i Ånn 12-14/10 kommer konsekvenserna av den nya verksamhetsidén att vara huvudnumret. Vi kommer att arbeta med att på alla nivåer diskutera och ta fram arbetsplaner utifrån hur den nya verksamhetsidén påverkar oss. Det kommer exempelvis att handla om hur, och till vad, vi ska rekrytera och vilket stöd förbunden behöver för att lösa detta. Det kommer även att avhandla hur vi tillsammans ska kunna bli mer kända och lyfta fram allt bra vi gör. Även förändringar inom utbild-

ning kommer naturligtvis att tas upp. Förbund med ungdomsverksamhet får ta med en ungdomsrepresentant för att tillsammans med ungdomsrådet arbeta med specifika ungdomsfrågor.

Foto: Förvarsutbildarna

Ny utbildning på försök

FÖRVARSUUTBILDARNA har av MSB fått i uppgift att ta fram en grundläggande utbildning för de som skall ingå i olika civila kompetenspooler. Vi har tagit fram ett koncept i samråd med de frivilligorganisationer som är mest berörda och kommer att genomföra utbildningen på försök på två platser. V 43 i Tylebäck och v 47 i Falsterbo.

Utbildningen omfattar främst samhällets krishanteringssystem med olika ansvar samt krishantering och informationsinhämtning vid kris. För Förvarsutbildarna är främst CBRN, Krisstödsförbundet och Criscom berörda i ett inledande skede.

Bättre sjukvård i Hemvärnet

SJUKVÅRSTJÄNSTEN som släpat efter i Hemvärnet ska bli bättre. En satsning görs med målet att 2017 ska sjukvårdskapaciteten vara fördubblad. Nya befattningar införs.

Gränsjägarbataljonen i Norrbotten har som första hemvärnsbataljon övat med ny sjukvårdsutbildning.

– Generellt när det gäller hemvärnsförbanden, alltså hemvärnsbataljonerna, så har sjukvården och det akuta omhändertagandet varit lite på efterkälken, det har behövts en kraftfull uppryckning. Så har det i alla fall varit i vår bataljon och nu utbildar vi för full kraft, säger Timo Erikoinen som är läkare vid Gränsjägarbataljonen till SR.

I dag finns 600 sjukvårdare i Hemvärnets 40 bataljoner som innehåller 22 000 män och kvinnor. Det ska bli 700 sjukvårdare och det ska också bli en ny sjukvårdsbefattning inriktad mot omhändertagande i strid.

– Det är en kategori som kallas stridssjukvårdare. Och det här genomförs på bredden i hela Försvarmakten och den baserar sig på nyvunna erfarenheter från olika länder utomlands, säger Mikael Nordmark, chef för Lapplandsjägargruppen.

Fram till 2017 ska 2 000 hemvärnssoldater utbildas enligt den nya modellen. Det innebär att avståndet till kamrat med adekvat sjukvårdskompetens kommer att krympa. Civila läkare och

sjuksköterskor kommer att knytas till Hemvärnet. Går planerna igenom kommer det

att finnas en läkare och tre sjuksköterskor per bataljon.

Sjukvårdare tar hand om skademarkörer. Hemvärnet satsar på bättre sjukvård. Foto: Pelle Höglund/Försvarmakten

Elva stationer i tävling

35 NORRMÅN och 20 svenskar tog sig runt på elva stationer en lördag med krävande uppgifter. Det är engagerade medlemmar i Försvarsutbildarna, Hemvärnet och Lottakåren och motsvarigheter från Lilleström som tävlar norr om Oslo.

Det var 61:a året tävlingen genomfördes, den här gången på Mariebergs skjutbana utanför Landskrona. På dagordningen: Orientering, målsökning, stegning, handgranatkastning och livlina. Tävligen avgjordes i femmannalag.

Varför Lilleström?

– Lilleström var Landskrona kommuns vänort för flera år sedan. Sedan skiftade man vänorter, men vi bestämde oss för att ha kvar våra goda vänner i Lilleström, säger Försvarsutbildarnas ordförande i Landskrona Sten Ekstrand till hd.se.

1951 var första gången. En del har förändrats. Danskar har varit med. I år sammanfaller tävlingen med förbundets 100-årsjubileum.

– I Landskrona firar vi detta i samband med tävlingen tillsammans med våra norska vänner, säger Sten Ekstrand.

Flygplan körde på vägskylt

DET GICK INTE SÅ BRA för piloten från Frivilliga flygkåren. Under en övning med Hemvärnet körde han på en vägskylt som varnade för lågt flygande plan.

Det kunde dock ha gått värre. – Hade han flugit någon decimeter lägre hade det blivit fullständigt haveri, säger Carl Landberg, tidigare pilot, till nwt.se.

Området för övningen var olika platser i Värmland. Hundratals hemvärnssoldater fanns med vid övningsfältet vid Horssjön norr om Molkom.

Försvarsmakten är informerad

om händelsen. Frivilliga flygkåren i Nyköping utreder. Sven-Inge Andersson leder Frivilliga flygkåren:

– Vi är i fasan att vi samlar information. Det är klockrent att det inte får hända. Det ska vara näst intill omöjligt. Nu var det tyvärr inte det och då måste vi ha gjort något galet som vi måste rätta till.

En teori är att olyckan inträffade under taktisk lågflygning, som gjordes bara någon meter över marken, alltså inte under start eller landning. Berörda luftfartsmyndigheter har en rapport att vänta.

Fortsättning på Lv6

DET BLIR EN FORTSÄTTNING i november på ungdomskursen som förra året genomfördes av Försvarsutbildarna på Lv6 i Halmstad. Men det blir ingen repris. När ungdomarna som är mellan 16 och 19 år stegar in på garnisonen är det ändringar i programmet.

– Vi kommer inte att ha kvar momenten som förra året genomfördes på museerna och det blir inget pass på officersmässen, säger Anders Folkesson, som inte bara planerar ungdomskursen utan även är mitt uppe i att se till att allt det praktiska kommer att fungera när högvakten ska organiseras i början av

september och tre veckor framåt.

Ungdomarna som kommer i november har ingen erfarenhet av det militära och meningen är att intresse ska väckas för livet i grönkläder.

– Det blir mycket information om såväl soldat- som officersyrket. Vi kommer att besöka FMTS där ett populärt inslag säkert blir att klättra omkring på Leopard, Galtar och hjullastare. De får också gå upp på ett JAS-Gripenplan.

Nattorientering står på schemat och skytte med luftgevär. Det blir också varsin tur med ett av Frivilliga flygkårens plan. Ett tjugotal ungdomar är anmälda.

Fulltaligt team i Uganda

DEN ENHET SOM UTBILDAR de somaliska säkerhetsstyrkorna i Uganda är nu fulltalig. Under beteckningen EUTM04 ingår två stabsofficerare och sex övriga militärer. Det är ett svenskt

utbildningsteam.

Före avresan från Sverige finlipades instruktörsutbildningen tillsammans med det finländska teamet på Livgardet.

Fritidsskeppare mitt i skjutövning

FLERA FRITIDSBÅTAR har hamnat i skottlinjen vid Ringenäs skjutfält. Försvarsmakten anser sig ha varnat i god tid.

Under aktuell helg var det prima väder. Det ställde till det vid Ringenäs skjutfält där Luftvärnsregementet Lv6 hade skjutövningar. Fritids- och fiskebåtar kom flera gånger in i riskzonen. Detta ledde till eld upphör och förseningar i övningen.

– Vi har haft incidenter hela tiden. En tredjedel av skjutningarna har fått ställas in för att tredje man inte ska komma till skada, säger Johan Wallefors, skjutfältschef på Lv6 till hp.se.

Han fortsätter:

– Fortsätter det så här är det

bara en tidsfråga innan det sker.

Han menar att han ger så mycket information som möjligt före skjutövningarna. Upplysning finns i Halmstads hamnar, hos Sjöbevakningscentralen i Göteborg dit alla kan ringa och på Försvarsmaktens hemsida. Varningar går också ut i lokalradion. Dessutom finns ljud- och ljussignaler som ska ge obehöriga information om det olämpliga med att segla in på området. Nu tycks inte det hjälpa.

Det är till och med så att fritidsskeppare tagit del av informationen men ändå väljer att ta sig och sin båt in på området.

– Det är ett högt spel, säger Johan Wallefors.

Granat på sopstation

EN GRANAT HAR PÅTRÄFFATS på en återvinningsstation i Nordmaling. Någon hade slängt den bland övrigt metallskrot. Men uppmärksam personal på stationen konstaterade att detta inlämnade föremål krävde en mot rutinerna annorlunda hantering och ringde 112. Efter

en vecka på aktuell polisstation tog I19 hand om granaten.

Anders Wikman vid polisen i Nordmaling säger till VK.se att denna granat inte var "speciellt" farlig men att han ändå såg till att emballera den väl för transporten till Boden.

Handgranat – ska inte slängas på tippen.
Foto: Mikael Hvinlund/Försvarsmakten

Godkänt för Hemvärnsmusiker

HEMVÄRNETS MUSIKKÅR

Jönköping-Huskvarna har godkänts av Försvarsmaktens musikinspektör. Det innebär att kåren får medverka vid statsceremonier och vaktparader med högvaktsavlösning.

– Det är en kontroll som görs av musikkåren, allt för att se att de fortfarande håller hög kvalitet, säger Eva-Britt Ewnert, ordförande i Hemvärnets musikkår i Jönköping-Huskvarna till

jnytt.se.

Och det var kritiska såväl ögon som öron som registrerade vad musikkåren levererade vid inspektionen. Att få godkänt kräver mycket av den musikaliska nivån som klang, balans, dynamik, intonation, rytmik, tempo och stilistiskt framförande. Det blev OK-bocker för allt men påpekanden om att tempot kunde vara högre och steglängden ökas.

Pompa och ståt – det strävar Hemvärnets musiker i Jönköping-Huskvarna efter. Foto: Nicklas Gustafsson/Combat Camera/Försvarsmakten

Hemvärnet hittade 72-åring

EN 72-ÅRIG MAN som försvann från sitt och familjens stuga i Muskus, väster om Älvsbyn hittades vid liv av Hemvärnet. Det var ett av många eftersök som Hemvärnet genomförde i somras.

Mannen togs om hand av polis och sjukvårdare och mädde efter

omständigheterna väl.

– Han hittades gående på vägen ungefär två mil från stugan han lämnat, säger Peter Edin länsvakthavande polisbefäl i Norrbottens län till TT.

Eftersöket genomfördes av Hemvärnet, hundförare, helikopter och polis.

Massiv rekrytering i Göteborg

FÖRSVARsutbildarna I ÄLVSBOG OCH GÖTEBOG har tillsammans med Försvarsmakten och frivilligorganisationer genomfört en massiv rekryteringsinsats i Göteborg. Runt operan cirkulerade göteborgarna bland militärer som berättade om vilken verklighet de kan erbjuda.

– Jag bedömer att vi hade 10 000 besökare som mest. Totalt var det upp mot 30 000 människor, säger Arne Ekberg

som är utbildnings- och rekryteringsansvarig i Älvsborg.

Försvarsutbildarna samarbetade med såväl FRO, FMCK, Svenska Lottakåren, andra frivilligorganisationer och Hemvärnet.

– Vi rekryterade till Hemvärnet, men även våra egna Military Weeends (MW) och GU-F:ar.

Resultat för Försvarsutbildarna: 30 intresseanmälningar till ungdomsverksamheten och 105 intresserade av MW och GU-F.

För få skjutbanor för Hemvärnet

DET FINNS FÖR FÅ CIVILA

SKJUTBANOR för hemvärns-soldater att öva skytte på. Det konstaterar Försvarsmakten efter en inspektion av bland annat

Blekinge, Kalmar och Kronoberg, erfar sr/Kronoberg. I rapporten påpekas också att Hemvärnet behöver rekrytera fler nya soldater.

Det finns för få skjutbanor för Hemvärnet. Foto: Per Lunqe

Gran i ögat – söker ersättning efter 43 år

1969 FICK VÄRNPLIKTIGE

THORD EMILSSON en grantopp i ögat under en övning på I5. Han klarade synen och bor nu i Calgary, Kanada. Nu söker han ersättning för de men han fått efter olyckan.

Försvarsmakten skriver i ett kortfattat svar att det är Försäkringskassan som betalar ut ersättning för skador som uppstått under värnplikt.

Efter olyckan opererades Thord Emilsson på Östersunds sjukhus av läkare som kunde rädda hans syn. Men Emilsson hävdar att han haft dubbel-

seende, upprepade bihåleproblem och minskad känsl i ena ansiktshalvan.

Varför söker han ersättning nu?

– Det här är något jag har haft problem med under åren. Släkt och vänner har sagt åt mig att jag borde undersöka vilka möjligheter jag har att få ersättning, säger han till Itz.se.

Han minns vad som hände.

– Det var en grantopp som träffade huvudet. Jag har sparat den. Det är inte det värsta jag varit med om men en människa växer av sådana händelser, säger han.

Nytt koncept på Eurosatory

FORDONSTILLVERKAREN

PATRIA visade vid mässan Eurosatory i Paris ett helt nytt koncept, Nemo Plus. Det är ett nytt sätt att använda vapen, i första hand granatkastare på fordon. Nemo

Plus väger 1 700 kg och kan integreras på flertalet bepansrade fordon, såväl hjul- som bandgående. Det ska även kunna användas på fartyg.

Öppet hus i Boden

NORRBOTTENS REGEMENTE

och Artilleriregementet har öppnat dörrarna på Garnisonens dag. Samtidigt hedrades veteraner. På regementsområdet

fanns förutom civilanställda, officerare och soldater även rekryter som genomförde sin GMU. Modern utrustning visades.

Lyckad rekrytering vid O-Ringen

DET BLEV ORDENTLIG UTDELNING när Hallands Försvarsutbildare tillsammans med Utbildningsgruppen i Halland och Lv6 rekryterade vid O-ringen i Halmstad.

Ett nytt koncept med licensierade fältrekryterare utbildade av Försvarsutbildarna bidrog starkt till en lyckad rekryteringsinsats.

Under de fem dagar då orienteringstävlingen genomfördes rekryterades 350 av orienterarna och deras medföljande.

– Vi är riktigt nöjda och ser att konceptet är lyckat, säger Lennart Bengtsson som är ungdoms- och utbildningsansvarig i Försvarsutbildarna Halland.

Under O-ringen rekryterades såväl ungdomar som vuxna. De skrev på intresseanmälningar

inte bara för Försvarsutbildarnas ungdomsverksamhet, GU-F, Military Weekend utan även till GMU, till Hemvärnets avtalsorganisationer som FMCK och flera andra.

– Det här är bara början. Vi har öppnat dörren för ett nytt sätt att rekrytera.

De flesta av ungdomarna som nu rekryterades kommer från Halland, men många från hela landet, från Umeå till Malmö.

– Deras intresseanmälningar är utskickade och det är nu upp till våra kamrater runtom i Sverige att ta hand om dem.

Ett trevligt problem har uppstått i Halland. Det är att se till så att de nya kommer att tas om hand.

– Vi behöver mer resurser, främst instruktörer, säger Lennart Bengtsson.

Hundvader på hunddag

DET VAR ETT RIKTIGT HUNDVÅDER när Hundens Tisdag arrangerades i Rättvik. Det var strilregn som övergick i slagregn. På plats: Medlemmar från Falun-Borlänges Hemvärns insatskompani, boende i Rättvik och Boda Kyrkby med völdresserade hundar.

– En bra sysselsättning om man vill göra något vettigt med sin hund, säger Caroline From, en av medlemmarna till dd.se.

Det var ett riktigt hundliv i Rättviks centrum med lydnadsrallyn, agilityuppvisning, freestyle, rasparad, hundtrick, frågor om hundproblem och försäljning.

Polisen och SkyddC samarbetar

UNDER DET SENASTE ÅRET har SkyddC börjat ett samarbete med polisen i Västerbotten. Det är forensisk utbildning, studiebesök och för första gången en samverkansövning.

Polisen och SkyddC har ofta sett med intresse på varandras uppgifter och då upptäckt att

verksamheterna är angränsande, även om de sällan nyttjas som en gemensam resurs.

Det var utgångspunkten för en samverkansövning. Ett av flera delmål var att utbilda polisens kriminaltekniker i norra regionen så att de kan registrera och omhänderta döda enligt rutinerna för DVI, Disaster Victim Identification. Poliserna visade tillsammans med arkeologer från Umeå universitet möjligheterna att med GIS-systemet mäta in skadeplatser och materiel.

Polisen övar tillsammans med SkyddC. Foto: Mats Nyström/Combat Camera/Försvarsmakten

MSB och SOS alarm har avtal om bättre beredskap

MSB HAR SLUTIT AVTAL med SOS Alarm. Det reglerar samverkan vid krissituationer och larmning av myndigheternas befattning "tjänsteman i beredskap".

– Detta är ett stort och viktigt steg i arbetet för ett tryggare samhälle. Avtalet mellan MSB och SOS Alarm är till nytta för alla samhällsaktörer som arbetar

med att förebygga och hantera olyckor och kriser, säger Johan Hedensjö, VD för SOS Alarm.

Drygt 30 centrala myndigheter med särskilt ansvar för samhällets krisberedskap och alla 21 länsstyrelser är ålagda att ha tjänsteman i beredskap tillgänglig dygnet runt och larmas av SOS Alarm om något allvarligt inträffar.

Luftvärnet 70-årsjubilerar

LUFTVÄRNET HAR FIRAT 70 ÅR som självständigt truppslag med öppet hus på Lv6. Besökarna be-

kantade sig med såväl Försvarsmaktens medarbetare som med luftvärnsmateriel från förr och nu. ÖB general Sverker Göranson deltog i jubileumsceremonin.

– Det luftvärn vi ser i dag är modernt, väl utrustat och en vital och efterfrågad del i luftförsvaret och därmed i det insatsförsvaret vi håller på att bygga upp, sa Göranson i sitt tal under ceremonin.

Besökare och anställda tog tillfället i akt att fira luftvärnet och mötas på Luftvärnsregementet. Hemvärnets musikkår i Halland spelade bland annat Lv6 marsch.

Luftvärnets utveckling startade vid artilleriregementena efter första världskriget och har fortsatt med en pågående förnyelse. Utvecklingen till i dag finns dokumenterad i en färsk jubileumsbok.

Luftstridskrafter övar försvar. Nu 70-årsjubilerar luftvärnet. Foto: Christian Lövgren/Försvarsmakten

Vi är en avtalsorganisation

UNDER MÅNGA ÅR har vår uppgift varit att utbilda personal till Försvarsmakten medan andra organisationer också haft ett ansvar för att rekrytera avtalspersonal till hemvärnet men numera har vi också den uppgiften. Det är något som inte direkt är allmänt känt så vi kommer att börja orientera mer om detta och vad det innebär för oss. Det är så pass nytt så att hemvärnet i vissa fall inte ens har befattningsbeskrivningar till avtalspersonalen.

I dagsläget ska vi rekrytera till 132 befattningar i hemvärnet. Det är specialistbefattningar inom områden TOLO (driv-

medels- och ammunitions-personal), pionjärer och CBRN-personal. Vi håller just nu på och tar fram underlag för hur vi ska hantera detta och vilka som ska ha vilket ansvar. När det gäller CBRN så har CBRN-förbundet redan uppgiften men för övrig avtalsrekrytering så kommer vi att arbeta enligt principen: Där behovet finns i landet där har också det förbundet i uppgift att lösa rekryteringen. Att vi nu får uppgiften att rekrytera avtal ställer stora krav på oss att verkligen visa resultat.

"Nog med intrång"

MARINEN ANSER sig ha fått nog med intrång till Marinbasen i Karlskrona. Därför "markerades" nu detta med en förhandling i Blekinge tingsrätt. Ett danskt par i 60-årsåldern stod åtalade för att med sin plastbåt ha tagit sig in bland örlogshamnens krigsfartyg.

Det var två år sedan det danska paret enligt Mats P Åkesson, informationsansvarig på Marinbasen, obehörigt styrt sin båt ända in till krigsfartygen. De ska ha haft uppsåtet att se på de historiska byggnaderna inne på Marinbasen.

Själva menar de att inte kände till förbudet att ge sig in på området.

– Regler ska man naturligtvis följa, men det är också så att man i den allmänna informationen borde upplysa om att man inte får ta sig in på Marinbasen på egen hand, säger paretts advokat Johnny E:son Walin till P4.

Mats P Åkesson:

– Är det så att den informationen saknas, så borde den givetvis finnas där. Man gör ju mycket reklam om örlogshamnen, men utan en guide kommer man inte längre än till vaken.

På de sjökort som guidar bland annat fritidsskeppare är militära områden dit Försvarsmakten inte vill ha oönskade besök märkta med röda streck, restricted area.

Inom detta område marscherar sjömän helst utan sällskap av objudna fritidsskeppare. Foto: Nicklas Gustafsson/Combat Camera/Försvarsmakten

NBG igen

SVERIGE BLIR LEDANDE nation för den europeiska stridsgrupp som på EU:s uppdrag under första halvåret 2015 ska vara i beredskap.

Stridsgruppen ska ta ansvar för fred och säkerhet i och utanför svenskt närområde. Förmåga

till snabba insatser ska bidra till EU:s möjligheter att hantera kriser och stärka EU som global utrikes- och säkerhetspolitisk aktör. Därutöver kan stridsgruppen stärka det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet. (Försvarsdepartementet)

Stridsgrupp får godkänt

NORDISKA STRIDSGRUPPEN, NBG11, får godkänt av riksrevisionen som granskat den i en jämförande analys med föregångaren NBG 08.

Granskningen visar att Försvarsmakten "tagit tillvara erfarenheterna från NBG 08, men att vissa brister finns kvar" skriver riksrevisionen. Brister som kom fram var att målsättningar för förbandet inte kom fram i tid. Det ledde till att materiel saknades vid utbildning och övning.

Det visade sig också att Försvarsmakten "tog risker när man planerade för materiel som det är ont om, till exempel fordon." Men pågående insatser har högre prioritet och när säkerhetsläget i Afghanistan försämrades skickades fordon som ursprungligen var ämnade för NBG 11 dit.

Jämfört med NBG 08 skärpte regeringen styrningen av NBG 11. Regeringen satte en ram på 1 600 personer vilket gjorde att kostnaderna kunde begränsas, konstaterar riksrevisionen.

Delar ur NBG11 på väg mot skarpt uppdrag. Foto: Johan Lundahl/Combat Camera/Försvarsmakten

Stress efter Afghanistan

SJU SVENSKA SOLDATER har efter tjänstgöring i Afghanistan sedan år 2000 fått symptom som liknar posttraumatiskt stressyndrom, PTSD.

Christer Westfahl, vårdlärare och reservofficer vid P7 tror dock att det finns ett mörkertal. Han är en av initiativtagarna till Försvarsmaktens undersökning om förekomsten av PTSD bland utlandssoldater. Undersökningen

kommer att presenteras vid årsskiftet.

Danska försvaret har gjort liknande studier som visar att cirka fem procent av soldaterna som tjänstgjort i Afghanistan får PTSD. (TT)

Soldater över inför tjänst i Afghanistan – minst sju veteraner har drabbats av PTSD. Foto: Johan Lundahl/Combat Camera/Försvarsmakten

Försvarsutbildarna i Almedalen

Diskussionerna fortsatte även efter seminarierna.

TEXT: TOMMY JEPPSSON
FOTO: PER KLINGVALL

Traditionsenligt genomfördes under vecka 27 årets Almedalsvecka, där samtliga politikområden behandlades vid mer än 1 800 seminarier. Försvarsutbildarna medverkade, denna gång inom ramen för det nybildade Försvarspolitisk Arena. Medverkande här, förutom Försvarsutbildarna, var Allmänna Försvarsförbundet, Reservofficersförbundet, Officersförbundet, SAAB samt Armé- Marin och Flygfilm (AMF). Förutom dessa genomförde också andra organisationer seminarier inom ramen för Försvarspolitisk Arena, som t ex Folk och Försvar och Krigsvetenskapsakademien. Ansvarig för genomförandet av projektet Försvarspolitisk Arena var Marinette Radebo, en uppgift som hon genomförde utomordentligt professionellt.

Säkerhets- och försvarspolitik var inte den samhällssektor som debatterades hetast och fick störst mediebevakning. Något annat var inte att förvänta, samtidigt som det kvarstående intrycket är att säkerhets- och försvarsfrågorna inte blev bortglömda, inte minst genom de aktiviteter som Försvarspolitisk Arena erbjöd en intresserad publik.

Utbudet av seminarier, vilka täckte in hela bredden av begreppet samhällssäkerhet, drog många åhörare som fick lyssna på mycket kvalificerade paneldeltagare. Nämnas kan försvarsminister Karin Enström, representanter för de politiska partierna och deras ungdomsförbund, ÖB Sverker Göranson och chefen för ledningsstaben Jan Salestrand. Bland andra paneldeltagare kan nämnas generaldirektören för Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap

(MSB) Helena Lindberg liksom generaldirektören för Inspektionen för strategiska produkter (ISP) Andreas Ekman Duse.

Icke militära hot

Här belystes bland annat den tekniska utvecklingen, cybersäkerhet, risken för pandemier liksom energisäkerhet. Avseende det senare fick åhörarna veta att robustheten i elförsörjningen förbättras vilket ger den högre leveranssäkerhet som krävs i dag. En utveckling sker mot lokala energilager där, exempelvis 90% av dagens datorer är batteridrivna. Således en teknisk säkerhetsdimension som är lönande för samhället, där säkerhet inte är en utgift utan en investering.

Upplysande var att den största utmaningen avseende hanterandet av pandemier/epidemier är vår förmåga att vara förberedd på dessa. Här handlar det mycket om viljan

att vara förberedd, samtidigt som detta är ytterligt svårt kopplat till biologiska system som är under ständig förändring. Vi vet inte när faran kommer och om vi då har ett tillräckligt skydd. Beredskap krävs liksom samarbete inom EU och globalt.

Ämnet cybersäkerhet är ständigt aktuellt. Antalet intrång i våra informationssystem ökar. Det handlar om intrång från resursstarka aktörer som är statsunderstödda och som bland annat vill ha information rörande militära såväl som företagshemligheter liksom forskningsresultat. Intrången tjänar också syftet att förbereda mera omfattande angrepp som slår ut olika samhällsliga funktionskedjor. En stor del av vårt välstånd vilar på innovationsföretagen. Cybersäkerhet har således en nära koppling till vår välfärd.

Tekniska systemlösningar betonades,

Jan Salestrand, Henrik Landerholm, Staffan Danielsson och Anna Ekström diskuterar folkförankring – behövs det?

Försvarsminister Karin Enström deltog vid flera tillfällen på Försvarspolitisk Arena.

exempelvis inom elsektorn där olika delsystem utvecklas mot robusta lösningar. Viktigt blir här att se till att systemlösningarna utgår ifrån ett helhetligt perspektiv, som exempelvis kopplingen mellan elförsörjningen och IT-området. Här handlar det om många möjligheter samtidigt som insikten är nödvändig om att detta också genererar många felmöjligheter. Också kompetensförsörjningen inom teknikområdet berördes, vilken karakteriserades som bekymmersam.

Militärt och civilt-militärt

Av rent militära frågor som lyftes fram var Försvarsmaktens nya personalförsörjningssystem i fokus, där det tydligt framkom att mycket arbete återstår liksom att osäkerheterna är många, inte minst konkurrenssituationen som Försvarsmakten befinner sig i då det gäller att rekrytera och behålla kontinuerligt och tidvis tjänstgörande officerare, specialistofficerare, soldater och sjömän. På regional/kommunal nivå är initiativet med Försvarsmaktsråd Skaraborg ett bra exempel på hur en fruktbar samverkan kan utvecklas mellan militära förband, kommuner och universiteten.

Betydelsen av civil-militär samverkan kom tydligt fram under ett seminarium med rubriken "Klarar vi ett väpnat angrepp?" Vi saknar i dag den mycket genomgripande samordning på alla nivåer som kännetecknade det totalförsvar vi hade under kalla kriget. Här krävs mycket arbete för att gemensamt, militärt-civilt, kunna hantera hela konfliktspektrat från kriser till ett väpnat angrepp.

I samband med ett seminarium om säkerhetshot mot samhället efter 2014 gav förre talmannen och försvarsministern Björn von Sydow åhörarna tankvärda reflek-

tioner kring den helt fundamentala frågan om varför vi har ett försvar. Balansgången mellan ett nationellt existensförsvar och internationella insatser behandlades, liksom frågan om ledningsproblematiken i samband med krissituationer som berör många

myndigheter och är av arten att någon måste "ta befälet", en frågeställning som underbyggdes av budskapet att ett nytt totalförsvarsbegrepp erfordras. Intressant var synsättet att säkerhet måste ses utgående ifrån ett nyttoperspektiv och ej enbart betraktas som en kostnad för samhället. Ytterligare ett budskap var att många av Försvarsmaktens kapaciteter nu nått underkritisk nivå, att teknikfaktorns roll i samhällsutvecklingen är underdebatterad samt att teknikutvecklingen i landet måste satsa på teknikområden som passar Sverige.

En lyckad vecka

Under veckan genomfördes 28 seminarier inom ramen för Försvarspolitisk Arena. Totalt lockades nära 2 000 åhörare till lokalen i Visby, medan cirka 2 600 har följt seminarierna via internet. Genom att Försvarsutbildarna deltar i Almedalen medverkar vi till att bli ännu mer kända genom att kunskapen om oss ökar hos allmänheten samt att vi genom att debattera försvars- och säkerhetsfrågor för ut budskap vi anser viktiga för rörelsen. ■

ÖB Sverker Göranson och GD MSB, Helena Lindberg träffades också vid seminarierna.

Det var allt som oftast fullsatt i lokalen.

Blivande "handledare" överlevde

För att i framtiden kunna biträda överlevnadsinstruktörer i samband med tillämpningsövningar genomfördes i Tylebäck en kurs för blivande handledare i överlevnad barmark vecka 26.

TEXT: NIKLAS BERGLÖW

Kurschefen Mj Mårtensson och instruktören Lt Larsson kommer båda från Lv6 och är utbildade vid överlevnadsskolan i Karlsborg.

Med på kursen fanns också tre estniska observatörer som följde utbildningen. Syftet med deras besök var att de skulle få en inblick i vår utbildningsmetodik. Följebefäl för våra utländska gäster var Serg Markus Gulin.

Måndagen började med teori och förberedelser för de kommande dagarna bl.a. att kunna tillämpa SäkI, grunder i trupputbildning och olika utbildningsmetoder. Därefter utdelades de uppgifter som vi elever skulle trupputbilda på.

Dagen därpå åkte vi ut till Mästocka övningsfält, där vi skulle vistas resten av

veckan. Först ut som utbildare var Florén som lärde oss säker hantering och användning av såg, yxa och kniv.

Därefter genomfördes utbildning i eldning under ledning av Forsberg som berättade om eldstål och olika tändmedel. Frampå kvällen fick vi order om att bygga och övernatta ensamma i en nödbivack.

När vi vaknade var det onsdag och det var dags för vattenrening, Zernov berättade om olika sätt att rena vatten. Jag själv fick utbilda på jakt/fiske/energi och visade bl.a. den så kallade luffarrullen och slingor för att fånga småvilt med. På eftermiddagen fick vi tillfälle att prova på att laga mat i kokgrop och ångkok.

På torsdagen fick vi testa övergång av vattendrag med packning. Vår enda kvinnliga kursdeltagare, Mickols, berättade tillsammans med kollegan Östin om "natur-ens tecken", de visade bl.a. hur man navigerar och förflyttar sig efter en egengjord karta och tryckte på vikten av att hålla kursen rätt.

Sen kom fredag som avslutades med nödsignaler. Röken låg tjock över skogen när vi tog farväl av Mästocka för den här gången.

Övre bilden: Mat tillagad i kokgrop.
Foto: Niklas Berglöv

Nedre bilden: Författaren genomför övergång av vattendrag. Foto: Christer Mårtensson

Kokgropen var en nyhet för estländarna.

Ester på besök

TEXT: MARKUS GULIN

FOTO: PÄIVI-PÄÄSU KREUTSWALD, MAREK NISUMA

Tre förväntansfulla gäster från Estland var med på kursen Överlevnad.

Krystian, Päivi-Pääsü samt Marek, är soldater i den estländska motsvarigheten till vårt hemvärn.

De kom till Sverige och deltog i kurser för att bli handledare. Alla tre var väl hemmastadda i överlevnadstekniker från hemlandet, men skulle under veckan observera hur vi i Sverige utbildar på överlevnad samt vilka metoder vi använder. Markus Gulin var deras fölgebefäl och han tog mycket väl hand om gästerna.

Besöket för de tre blev en succé och de kände att de hade lärt sig mycket både om utbildning i allmänhet, om målbildens vikt vid utbildning, samt nya tekniker för att överleva i skog och mark.

Berlinmurens fall var upptakten till att Europas säkerhetspolitiska karta kom att få ett helt nytt utseende, med omvälvande förändringar som följde också för den svenska Försvarsmakten. Foto: Lionel Cironneau/ Scanpix

Det frivilliga försvaret inför en ny tid

För att förstå den stora omvandling som skett av säkerhets- och försvarspolitiken efter Sovjetunionens sammanbrott 1991 krävs en tillbakablick på den säkerhetspolitiska utvecklingen under det kalla kriget. Jag tar här upp det säkerhetspolitiska mönster som utvecklades i Norden efter andra världskriget.

TEXT: BJÖRN KÖRLOF

Under det kalla kriget byggde den svenska försvarsplaneringen på risken för anfall från Sovjet. Det var det enda som var militärt och politiskt rimligt att planera för. Ambitionen var att försöka hejda en sovjetisk offensiv med ett allsidigt sammansatt försvar. Angriparen skulle tvingas till mycket stora uppoffringar för att betvinga oss. Värnplikten var en hörnsten i uppbyggnaden av försvaret. Den gjorde det möjligt att bygga upp ett, efter mobilisering, starkt militärt försvar som stöddes av ett omfattande frivilligförsvar.

Gorbatjov satte stenarna i rullning

När Michail Gorbatjov valdes till ledare i Sovjet 1985 påbörjades en period av avspänning. Han ville utveckla Sovjet genom förändring ("perestrojka") och öppenhet

("glasnost") och slöt avtal med USA som innebar att rustningsspiralen kunde brytas. Sovjets insats i Afghanistan avslutades 1988. Den "mjukare" sovjetiska hållningen lösgjorde emellertid starka rörelser i Östeuropa för att komma loss ur Moskvas "tvångströja". Järnridån "krackelerade" när först Ungern, utan sovjetisk reaktion, öppnade gränserna mot Österrike och där efter Östtyskland på hösten 1989 öppnade den förhatliga Berlinmuren. Våren 1990 kunde Tyskland återförenas utan våldsamheter. I Baltikum ledde dock militära insatser till att sovjetsoldater öppnade eld mot frihetsaktivister. Händelserna förde till en maktkamp i Sovjets ledning och en misslyckad militärkupp mot Gorbatjov. Sovjetunionen upplöstes 1991 och den populära Boris Jeltsin utsågs 1991 till Rysslands nye president.

Den säkerhetspolitiska kartan ritas om

Det korta och dramatiska händelseförloppet ledde till att den säkerhetspolitiska kartan i Europa därefter radikalt ritades om. De tidigare Warszawapaktstaterna liksom de nu fria baltiska staterna gick med i NATO och Finland kunde lösgöra sig från pakten med Sovjet. Att allt detta kunde ske utan våldsanvändning får ses som en stor framgång för de ansvariga politiska ledarna. Det långvariga och blodiga kriget på Balkan visade dock att svåra konflikter

fanns inbyggda i Europa. Den europeiska oförmågan att ingripa tvingade till slut fram hjälp från USA. Samtidigt som händelserna i Sovjet och Östeuropa kulminerade blev situationen i Mellersta Östern alltmer allvarlig. Den irakiske diktatorn Saddam Hussein gick oväntat till anfall mot grannlandet Kuwait hösten 1990 som ockuperades. En kraftig amerikansk motreaktion följde då USA inledde en offensiv mot Irak som innebar att Kuwait återerövrades. Den irakiske diktatorn fick sitta kvar men problemet skulle dock visa sig bli mer långvarigt och ledde småningom till en FN-ledd invasion av landet.

Nytänkande i Sverige

Från svensk sida fanns länge en oro för att bakslag skulle ske i den avspänningspolitik som Gorbatjov inlett. Diktaturen i Vitryssland var ett skäl liksom de starka militära strukturerna också i det nya Ryssland. Osäkerhet låg bakom många av formuleringarna i försvarsbesluten, där tanken på en möjlig återtagning av försvarsförmåga betonades. Underfinansieringarna av försvaret, de s.k. "svarta hålen" blev dock en återkommande problematik både för försvarsmakten och regeringarna. I Sverige utvecklades småningom tankar om en ny svensk försvarsinriktning, när det bedömdes att det sovjetiska hotet i väsentlig grad bortfallit för lång tid (en s.k.

”strategisk time-out”). Försvarsbeslutet 1992 innebar t.ex. att arméns brigader nedgick från 21 till 16. Utvecklingen bort från en invasionsförsvarsstruktur accelererade. Den innebar att säkerhetspolitiken betonade i ökande grad förbindelser med NATO och EU. Nya annorlunda hot mot samhället lyftes fram alltmer tydligt (hot mot försörjningssystem, IT-system etc.). De krävde icke-militära resurser. Det nya militära försvaret innebar att ny och avancerad teknik byggdes in i vapensystemen och att ledning av dessa likaså skulle stödjas av avancerad IT-teknik. En ny inriktning var att Sverige skulle bygga sitt försvar på förband som kunde nyttjas i internationella insatser ihop med andra länder. ”Interoperabilitet” blev nytt modeord i Försvarsmakten. Inriktningen mot att kunna delta i internationella militära insatser blev så stark att den t.o.m. prioriterades högre än försvaret av Sverige. Denna egendomliga prioriteringen ändrades dock efter Rysslands plötsliga inmarsch i Georgien 2008.

Avvecklingen av invasionsförsvaret påbörjas

Invasionsförsvarets organisation och förband började snabbt avvecklas under slutet

av 1990-talet och början av 2000-talet. De värnpliktiga som genomförde utbildning blev allt färre (från ca 45 000 under det kalla kriget till ca 15 000 i början av 2000-talet). De sjunkande utbildningsvolymerna medförde att de gamla landskapsregementena avvecklades i en strukturrationalisering som saknar motstycke i svensk försvarshistoria. När militära förband försvann ledde det till ökande svårigheter för de många frivilliga försvarsorganisationerna, vilka under hela det kalla kriget fått sitt stöd från dessa (instruktörer, lokaler, materiel etc.). När regeringen Reinfeldt kom till makten 2006 påbörjades också avvecklingen av värnplikten som grund för personalförsörjningen. Detta skedde dock under många protester, delvis även från delar av försvarets egen personal. Beslutet togs i riksdagen 2010 med endast ett fåtal rösters övervikt. Övergången till en helt frivillig rekrytering med kontraktsanställning av soldater och sjömän visade sig dock vara behäftad med många svårigheter.

Frivilligförsvaret börjar påverkas

Under den skildrade tiden genomgick frivilligförsvaret inte någon stor och dynamisk förändring. Strukturen med de olika

utbildnings- och intresseinriktningarna från andra världskrigets dagar överlevde, med några undantag, oförändrat. De fick även relativt generöst stöd från statsmakterna. Behövliga strukturförändringar kom dock inte till stånd. Förhållandena utreddes många gånger under perioden, men utredningarnas främsta uppgift var att söka lösa frågor om relationen mellan organisationerna och myndigheterna, hur uppdragsstyrningen och det ekonomiska stödet skulle utformas. De tekniska frågorna om ersättning till kursdeltagare och instruktörer var likaså en återkommande fråga

Stora förändringar på kort tid

Perioden från 1991 till 2010 kännetecknas således av en oerhörd dynamik vad gäller säkerhetspolitiken och det svenska försvarets förändring till ett starkt reducerat insatsförsvar där inriktningen mot de internationella uppdragen blivit mycket dominerande. Avveckling av värnplikten och successivt allt mindre uppgifter för de frivilliga försvarsorganisationerna är inslag i utvecklingen som dock många ser på med stor oro.

Av ledande militärer blev det General Ove Wiktorin (nedre bilden) och Generallöjtnant Johan Kihl som blev initiativtagarna till en ominriktning av Försvarsmakten.
Foto: Bertil Eriksson/Scanpix

Den militärpolitiska kartan i Europa under "Kalla kriget". Foto: Wikipedia

Skolchefen Ulf Hammarlund klarar ut dagen med (fr v) Malin Linder, Kristödsförbundet, Linda Petersson, Miljö och Hälsa och Ylva Nicolae Santesson, Befälsföreningen Militärtolkar.

Kurstätt i Tylebäck

40 elever slipade sina förmågor på Tylebäck inför en välfylld höst med Försvarsutbildarna. På schemat: administration, utbildning och rekrytering.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: MARTIN FÄLDT

Janne Engström lägger grunden för det grupparbete som eleverna på utbildnings- och rekryteringslinjen i Tylebäck ska jobba med. Fem grupper lägger nu ut tidslinjal mot den Military Weekend som ska äga rum på Gotland i början av oktober. Marknadsplanerna redovisas och kommer att användas inför, under och efter Gotland. Ramen är en budget på 35 000 kronor. Eleverna har fokuserat på kanaler för att sprida information.

– Men stopp. Vad ska vi säga?

En vaken elev funderar på budskapet som ska formuleras innan Radio Gotland kontaktas. Hans kamrater i gruppen menar att detta budskap redan är formulerat. Det finns i paketet Military Weekend som informationschefen Per Klingvall, utbildningschefen Anders Gustafsson och andra tagit fram.

Bättre med intervjuer

Med en skarp tidslinjal upptäcker eleverna att det är 65 dagar tills trettio nyfikna rycker in i Visby. I grupperna som planerar för ett maximalt utfall dyker idéer upp och eleverna trixar med möjligheterna.

Radio och tidningar kommer upp. De flesta av grupperna laborerar med annonser.

Men här säger Per Klingvall hur det ligger till: Annonser ryms inte i budgeten. Då är det bättre att närma sig redaktionerna, få dem intresserade och att de själva gör inslag eller intervjuer. Mycket större genomslagskraft och kostar inget.

Om medierelationer höll Criscoms ordförande, Anders Gummesson, ett block för dem som kommit till Tylebäck och valt att gå rekryteringskursen. Med Försvarsutbildarnas vision att vara det naturliga valet lade han grunderna för ett lyckat samspel med tidningar, radio och TV. Relationer med media är relationer med journalister och nyhetschefer. De vill ha så

mycket hjälp de kan få. Eleverna på rekryteringslinjen antecknade flitigt. Deras kamrater på allmänna kursen lärde sig hur en styrelse fungerar.

Bra grund

Leif Gyriz, administrativ chef på Försvarsutbildarna, gick igenom allt från grunder till mer avancerade turer om hur styrelsemöten och årsstämmor ska hanteras på ett korrekt sätt. Eleverna fick en stomme som visade hur mötena kan hållas effektivt. Är grunden lagd kan energin fokuseras på att mötena ska leda till något.

Eleverna på denna kurs fick också grunderna i ekonomisk redovisning. Det stod Mikael Rye-Danjensen, redovisningsansvarig, för.

Bengt Sandström, generalsekreterare, var med. Han poängterade vikten av det som eleverna fick lära sig.

– Kurserna här är till för våra förbund.

De har en bra möjlighet att vässa sina medlemmars förmåga att fungera i Försvarsutbildarna. Det här är en vitamininjektion inför hösten, sa han.

Bengt Sandström ser folkrörelseidén i förbundet.

– Då är det trevligt att se familjer här i Tylebäck.

Familjen med

En av de elever som tagit med sig familjen var Martin Fäldt från Skara. Hans fru har en bakgrund i Bilkåren och de brukar turas om att vara "anhörig" på kurserna. Med sig hade de barnen Alfred och Elin. Det här blir lite som en semestervecka. Barnen har kul och leker med barn från andra familjer som är här. Tylebäck är säkert för barnen, de kan vara ute på egen hand, sa Martin Fäldt. ■

Ett komplett lag av ledning och lärare gav eleverna en bra start inför höstens arbete.

Försvarmaktens monter var välbesökt och blev genom sin utformning en naturlig samlingsplats på området.

Under 2013 har Försvarmakten planerat minst 50 större eller mindre evenemang. Vi ska verka för att synas Tillsammans med dem.

Tillsammans med Försvarmakten

TEXT: PER KLINGVALL
FOTO: JOHAN NYSTRÖM

Veckan 31 genomfördes den årligen återkommande Pridefestivalen i Stockholm. Temat för årets monter var "Tillsammans". Detta tema präglade inte bara Försvarmaktens relation till besökarna utan även den inbördes relationen mellan Försvarmakten och de frivilliga försvarsorganisationerna. Försvarmakten representerades av ett femton-tal Försvarmaktsinformatörer tillsammans med sex totalförsvarsinformatörer ur de frivilliga försvarsorganisationerna.

Försvarmaktens monter var den största av det sextio-tal utställare som fanns på festivalområdet i Tantolunden, Södermalm. I montern informerades besökarna om möjligheten att genomföra den grundläggande militära utbildningen (GMU) för anställning i Försvarmakten, den Grundläggande militära utbildningen för frivilliga (GU-F) och Military Weekend. På plats fanns även HOF som informerade om Försvarmaktens värdegrundsarbete.

– Det fanns ett icke obetydligt intresse för Military Weekend hos besökarna, säger chefen för de frivilliga försvarsorganisation-

ernas medverkan Johan Nyström (styrelseordförande i Kavalleri- och Jägarförbundet). Military Weekend har framtiden för sig så länge som vi når ut med information om verksamheten. Hos ett flertal besökare fanns en påtaglig nyfikenhet över de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet och möjligheten att vara engagerad inom frivilligförsvaret eller tjänstgöring inom Hemvärnet.

Frågorna till personalen i montern pendlade mellan allt från Sveriges säkerhetspolitik kopplat till närområdet och våra internationella insatser samt personalförsörjning, till hur Försvarmakten hanterade värdegrundsfrågor. Besökarna kunde testa sin spatiala förmåga under överseende av informatörerna i montern. Denna möjlighet var populär och bidrog stundtals till köbildning.

– Jag upplever att Försvarmaktens medverkan och professionella framtoning är uppskattad bland både besökarna och övriga utställare. Att vara påläst och ha en kunskapsbredd är den enskilt viktigaste framgångsfaktorn i samband med försvars-

upplysning, fortsätter Johan. Försvarmakten och de frivilliga försvarsorganisationerna kompletterar varandra och kan därigenom erbjuda besökarna ett smörgåsbord av möjligheter till engagemang till nytta för Försvarmakten, antingen på heltid, tidvis eller genom särskilda avtal.

– Det är viktigt att alla medlemmar ur de frivilliga försvarsorganisationerna vågar ikläda sig rollen som informella ambassadörer för Försvarmaktens och svensk säkerhetspolitik också i vardagen och informera om Försvarmaktens pågående omställning och inte minst de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet samt stöd till Hemvärnet. Försvarsinformation levererad av enskilda medlemmar är lika viktigt i vardagen som vid festivaler och organiserade publika evenemang. Vi får aldrig glömma att försvarsupplysning är ett av Försvarsutbildarnas skötebarn, som hela tiden måste näras med ny kunskap. Alla 36 förbund inom Försvarsutbildarna bör årligen kunna organisera ett par försvarsupplysningstillfällen med inbjudna föreläsare, säger Johan.

Sommaren som gått

Media Gaming,
Falsterbo kursgård.
Foto: Elisabeth Fors

Ung08, Stockholm. Foto: Per Klingvall

Vår nya fana från
nationaldagen.
Foto: Anna Hjertkvist

Pridefestivalen, Stockholm.
Foto: Per Klingvall

Ung08, Stockholm.
Foto: Per Klingvall

Riksstämman och 100-
års-jubileum, Stockholm.
Foto: Peter Nordström, AMF

Rekryteringsdag Stockholm, Kungsängen.
Foto: Försvarsutbildarna Stockholm

Funktionä
bäck. Foto

man

PAO-kurs, Falsterbo kursgård.
Foto: Michael Alestedt Finta

Nijmegenmarschen, Holland.
Foto: Jörgen Fagerström

PAO-kurs, Falsterbo kursgård.
Foto: Michael Alestedt Finta

Rekryteringsdag Bohuslän-Dal,
Överby. Foto: Ulla Reimers

Ungdomstävling HvSS, Vällinge.
Foto: Jörgen Fagerström

Garnisonens dag, Göteborg.
Foto: Viktoria Fischer

erskurs, Tyle-
: Per Klingvall

Almedalen, Gotland.
Foto: Per Klingvall

Carina Johansson som jobbar på Sahlgrenska är biten på sjukvård inom Hemvärnet.

Military Weekend

– 48 timmar som ger mersmak

24 förväntansfulla deltagare har testat om livet i grönkläder är något för dem under en Military Weekend i Göteborg. Helt OK tyckte de flesta.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

Det var 48 timmar som så gott som alla ville ha en fortsättning på. Helgen gav mersmak. Eleverna marscherade i takt, sprang med tung utrustning och fick pröva på att skjuta med AK 4B – häftigt tyckte de flesta – och hade förvånansvärt bra träffresultat för att vara första gången. Försvarsutbildarna hade laddat ordentligt för de ungdomar och några äldre som ville få smak på "grönlivet".

De 24 eleverna möttes i Säve av nästan alla Hemvärnets avtalsorganisationer. Vädret var på deras sida och nu visades hur samband upprättas, hur ett hundekipage tar sig fram på patrull, hur man tar på sig en skyddsväst, stridsväst, stridssäck och springer upp för en kulle. Inga problem för dem som kommit för att testa sig själva.

Trevlig bekantskap

Kurschefen Claes-Åke Henricsson som också är chef för 41. Hemvärnsbataljonen i Göteborg hade satsat på denna helg tillsammans med engagerade instruktörer och representanter för de frivilliga avtalsorganisationerna.

– Vi har ett stort behov av att fylla på med specialister i bataljonerna och det här är ett sätt säger han. Det är också ett sätt att visa intresserade Försvarsmaktens olika möjligheter, säger Claes-Åke Henricsson.

Nu fanns de på plats och med lagom ställda krav blev det en helg som för eleverna var en trevlig bekantskap med uniform, kängor och vapen. Såväl GUF:en som Military Weekend är medel för att nå människor som kan vara lämpliga till befattningar i Hemvärnet eller till att gå GMU:n. Det är ett sätt för dem att upptäcka om de passar för livet i grönt. Fördelarna är många och en är att undvika dyra avhopp från GMU:n för att militärlivet kanske inte passar alla som söker.

Vad vill ni göra?

Helgen började med ett stationssystem. Sjukvårdaren Christina Petersson berättade om hur hon och hennes grupp tar hand om skadade. Sedvanliga markörer simulerade på ett övertygande sätt allt från stukade fötter till sårskador. De plåstrades om.

– Nå, vad vill ni göra? frågade Christina Petersson och tittade på de nya och intresserade kursdeltagare hon hade framför sig.

Några ville engagera sig som hundförare, andra satsa på sjukvård.

– Bra. Då tycker jag att ni ska skriva en intresseanmälan. Och kom ihåg. Ni söker

hit för att ni vill trivas med uppgifterna och kamraterna. Om ni har någon ni känner i Hemvärnet, skriv det då, det gör det lättare för oss med placeringen. Det är frivilligt att skriva på och det är frivilligt att gå ur, men vi vill gärna att ni stannar, sa Christina Petersson.

Hur blir man hundförare?

Maria Blixt från Göteborg kämpar med allt hon har hängt på sig för att springa uppför kullen. Hon har inte riktigt längden inne för det, men hennes huvudintresse är hundar och hon skulle inte ha något emot att få en befattning som hundförare.

Martin Ottosson från Svenska Bruks-hundsklubben, och som tillhör 42.

Hemvärnsbataljonen – Göteborgs Norra – visade hur en hundpatrull arbetar. Det gick som på räls i det höga gräset.

– Här på Military Weekend får jag frågor om allt, sa han.

Det är frågor om hur man betar sig för att bli hundförare och hur hunden tränas, från valpstadiet och uppåt, hur hunden fungerar i spår och vind.

Ett moment som lockade fram glada ansikten var när eleverna fick provköra en terrängbil 20 och en bandvagn 206. Ekipagen rattades fram runt en bana på grus och Sussie Winterfjord och hennes medhjälpare från Bilkåren visade hur man startar, gasar och rattar. Jonathan Holmström från Kungsbacka blev biten på terrängbilen.

– Jag ska bli bilförare. Det är otroligt roligt, sa han.

Det var en kamrat som tipsat honom om Military Weekend och skolchefen Arne Ekberg från Försvarsutbildarna i Älvsborg hade satsat på två spår för att helgen skulle kunna genomföras. Det ena var mun-till-mun-metoden och det visade sig också att en hel del av de 24 elever som vikt denna helg för militärt liv hade hört om helgen genom kamrater.

Görhäftigt

Ett annat grepp var en trespaltig annons i Metro. Den hade Oleg Izyumenko från Göteborg sett. Nu väntar han bara på svenskt medborgarskap och samma dag som han har papper på det i handen kommer han att söka befattning som sjukvårdare. En som också vara pigg på det mesta under helgen var Els-Beth Höglund, också hon från Göteborg. Efter att ha tagit ut svängarna med en terrängbil 20 hade hon bestämt sig.

– Görhäftigt. Jag har busskort men har inte använt det på länge. Förut har jag varit lite halvfeg, men nu. Nu tog jag i, sa hon.

En station som inte var helt lätt att hitta var den som var bemannad med personal från Göta Hemvärnsunderrättelsekompani

– 414. HvUndKomp – men som också representerade FVRF. Där visade gruppchefen Johan Wängblad vilka uppgifter hans och övriga underrättelseplutoner har. Spaning, fast och rörlig, dold och öppen. Observationsplatsen de byggt såg riktigt bra ut bakifrån. Framifrån såg den ännu bättre ut, för på 20 meters håll kunde den inte alls ses, även om man visste var den låg.

Måste få upp flåset

En deltagare som tog sig an löpningen pålastad med utrustningen var Carina Johansson, också hon från Göteborg.

– Det var roligt men det känns att jag är otränad, sa hon med ett leende.

Hon hoppas få en sjukvårdsbefattning i någon göteborgsbataljon. Civilt jobbar hon som steriltekniker på Sahlgrenska universitetssjukhuset i Mölndal och tycker att hon skulle passa i en sjukvårdsgrupp.

– Jag visste att den här helgen skulle vara som att göra lumpen på två dagar. Måste bara komma upp till fyskraven, sa hon och tillade:

– Det är aldrig för sent.

Dag två vaknade eleverna tämligen pigga efter en natt i tält, en ny erfarenhet för de flesta. Efter frukost blev det uppställning vid skjutbanan. Karl-Henrik Blücher gick igenom grunderna.

Efter en kortfattad drill låg eleverna på banan. Bengt Palm tog över.

– Ligg ner, kontrollera att vapnet är säkrat...

Fyra elever åt gången låg på liggunderlagen.

– Bra, slå fram manöverhandtaget... Nästa steg är att vi ska skjuta. Vapnet mot axeln. Kan ni se den röda pricken? Det kunde alla. Då provar vi. Osäkra. Vi kommer nu att skjuta. I egen takt, ett skott eld.

Det blev blandade resultat. Björn Andersson från Borås sköt en fin träffbild men för högt.

– Jag siktade mot huvudet och sköt över, sa han.

18 skrev på

Medan kamraterna sköt övade de andra med bår. På med en patient och bära. Sedan buss ner till hamnen på garnisonen, information från Sjövärsnkåren med personal ur 43. Skärgårdsbataljonen under Lars Olssons ledning och en tur med stridsbåt 90.

Helgen avslutades med att de 24 eleverna fick fylla i intresseanmälningar. Claes-Åke Henricsson var nöjd. Stafett-pinnen går vidare till nästa förbund att driva en Military Weekend. 18 skrev på och nu väntar fler timmar och dygn i det gröna.

Veterandag med kunglig glans

TEXT OCH FOTO: JOHAN NYSTRÖM, KAV-JF

Riksdag och regering har beslutat att öka erkänslan för de som deltagit i en internationell insats. Detta berör arbetstagarna ur alla myndigheter som genomför sådana insatser på uppdrag av svenska staten, t ex Försvarsmakten, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, SIDA och Folke Bernadotte Akademin. Oavsett om insatsen varit av militär eller civil natur tituleras deltagaren som utlandsveteran. Försvarsmakten har sedan 1 januari 2011 ett förstärkt arbetsgivaransvar (SFS 2010:449) vad gäller uppföljning och stöd för sina utlandsveteraner.

Veteranbegreppet är i en bredare bemärkelse även tillämpligt för de som någon gång tjänstgjort som soldat eller sjöman inom Försvarsmakten i Sverige.

Försvarsmaktens definition: *"En "veteran": någon som varit anställd i Försvarsmakten och gjort insatser internationellt eller nationellt med eller utan vapen. Man har helt enkelt tidigare varit anställd" (forsvarsmakten.se)*

I samband med den svenska veteranpolitikutredningen 2007-2008 (SOU 2007:77 och 2008:81) föreslog utredarna att en särskild årligen återkommande veterandag skulle införas. I ett regeringsbeslut 10 juni 2010 fastställdes den 29 maj som veterandagen. Datumet sammanfaller med den av FN fastställda internationella veterandagen (skall ej sammanblandas med den allmänna FN-dagen 24 oktober). Fr o m 2011 är veterandagen en statsceremoni.

Försvarsmakten är ansvarig för genomförandet av ceremonin som också berör utlandsveteraner från andra myndigheter. Motsvarande högtider finns sedan länge etablerade i andra länder. I USA firas Memorial Day den sista måndagen i maj sedan 1868. Norge firar sedan år 2010 sin veterandag den 8 maj (krigsslutet i andra världskriget i Europa) och Finland sedan 1987 den 27 maj (dagen för slutet av kriget mot Sovjetunionen 1945). År 2011 genomfördes veterandagen för första gången i Sverige vid FN monumentet vid Sjöhistoriska museet på gärdet.

Ökad ambition

I år hade ambitionen ökat. Veterandagen 2012 ramades in med kunglig glans när prins Carl-Philip lade ned en krans vid monumentet tillsammans med ordföranden för Fredsbaskrarna Bo Wranger. Vidare förlänade ÖB Försvarsmaktens medalj för sårad till 18 personer som deltagit i internationella insatser från 1957 (Gaza) till 2011 (Afghanistan) jämte Försvarsmaktens förtjänstmedalj i guld och silver till medlemmar ur Afghanistanstyrkan under åren 2009-2010.

Nästa år kommer veterandagen att sammanfalla med den första internationella konferensen om veteraner. Konferensen genomförs i Sverige och Försvarsmakten arrangerar evenemanget tillsammans med internationella World Veterans Federation.

Veteranerna mottogs med hedersvakt och fanbärare från samtliga förband vid Sjöhistoriska museet.

En övning i omhändertagande av skadad.

Under veckorna 23 och 24, genomförde Dalregementsgruppen Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F). Tjugo nöjda elever, varav sex stycken från vårt eget län, fullföljde tvåveckorskursen. Under kursen fick man besök av bland annat Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg och Generalsekreterare Bengt Sandström från Försvarsutbildarna.

TEXT OCH FOTO: PG EKLÖF

Kursen syftar till att ge en grundläggande färdighet som soldat för våra specialister, förklarade kurschefen löjtnant Mikael Andersson från 17. hemvärnsbataljonen, eller som den heter i dagligt tal – Dalabataljonen.

Cirka 25 % av förbandet består av specialister från frivilligorganisationerna. Detta är den enda utbildning de får innan de kan/får skriva avtal med Hemvärnet med de Nationella Skyddsstyrkorna. Så kursen är oerhört viktig för bataljonens personalförsörjning, avslutar han.

Besök på hög nivå

Kursen fick på onsdagen i andra veckan besök av Rikshemvärnschefen, brigadgeneral Roland Ekenberg. Hemvärnet med de Nationella Skyddsstyrkorna är ju den största kunden. Med vid besöket var generalsekreterare Bengt Sandström från Försvarsutbildarna och utbildningsledaren i region mitt, kapten Ulf Rogemar. Man var ute för att fånga upp synpunkter och ta in erfarenheter. GU-F är ett nyutvecklat koncept som ersätter gamla TFU-G (Totalförsvarsutbildning grund), och kan därför behöva putsas i kanterna.

Vi kan konstatera att besökarna var mycket nöjda med vad de såg och det skall kurschefen, med instruktörer, ta åt sig äran av.

Kort om tid

Utbildningsinnehållet är omfattande där mycket tid läggs på vapentjänst. Vapnet är din livförsäkring när det gäller och det krävs repetition för att handgreppen skall sitta i ryggmärgen. Men det satsas även på sjukvårdstjänst, brandtjänst, säkerhetstjänst, fysisk träning och strid (patrulltjänst bland annat).

Två veckor är en kort tid för att utbilda en soldat. Därför blir det också bara grundläggande färdighet som uppnås.

– Jag tycker tempot har varit lagom, säger Andreas Eriksson från Timrå. Men det kan ju bero på att jag varit med i ungdomsverksamhet hemma i Medelpad och därför har lite bättre koll, avslutar han innan han fortsätter med sin lunch.

– För mig som "rookie", det vill säga nykomling, tycker jag tempot och avvägningen mellan vila/väntan och aktivitet har varit alldeles utmärkt, inflikar Karin Ålund från Falun.

Så är det nog, att tempot varierar från individ till individ beroende på vilken utbildningsståndpunkt man har innan. Det är viktigt att tänka på att kursen riktar sig till dem som inte gjort någon "gröntjänst" tidigare, och att det är den grunden man skall bygga innehåll och svårighetsgrad på.

Sedan är det inte fel att bygga på GU-F med tre månaders GMU – Grundläggande Militär Utbildning. Ett förband där alla har minst tre månaders utbildning torde vara vassare än det där ¼ av personalen endast har två veckors utbildning. ■

Nijmegenmarschen

Tisdagen den 16 juni startade 271 svenska deltagare årets marsch och av dessa var det 163 som deltog i marschen för första gången. När marschen avslutades fredagen 20 juni visade det sig att 258 deltagare hade lyckats fullfölja marschen, vilket var det bästa resultatet på många år.

FOTO: JÖRGEN FAGERSTRÖM

Vänstra bilden: Svensk FN-soldat på post i Libanon.

Högra bilden: FN-flaggan vajar över Libanons kust.

FBU-utbildning i Libanon

FBU-utbildning genomfördes även i Libanon. I Arménnytt nr 6 1988 framgår följande: "De nya bestämmelserna för frivillig befälsutbildning under FN-tjänstgöring, tillämpades för första gången vid FN-bataljon 96L. FN-soldater och befäl deltog i verksamheten, som omfattat både befodrings- och kompletteringsutbildning. Fördelarna med en sådan utbildning i FN-miljö är att man kan ta tillvara aktiv ledarskapsträning, realistiska förhållanden, fältnära organisation, lång sammanhängande tid samt kvalificerad handledning och bedömning".

TEXT: SIXTEN SVENSSON
FOTO: LASSE SJÖGREN, FÖRSVARSMAKTEN

Under tecknad utsågs på bataljon 98L 1988-89 att vara "myndighetens handläggare". Detta innebar att leda rekrytering av elever och lärare samt övergripande planera verksamhet. Befäl på bataljonen hade redan i Sverige på olika sätt kommit i kontakt med befälsutbildning. Ett antal av dessa ställde upp som lärare. FBU-verksamheten startade tisdagen 18 oktober 1988, då ca 50 personer från stab- och tross- samt förräds kompanierna deltog. Det var snabba turer. Dagen efter konstituerades FBU-styrelsen med mig som ordförande. Föreningen bildades i samråd med Centralförbundet för befälsutbildning (CFB). Till slut erhöll styrelsen följande sammansättning: Anders

Håkansson, Jörgen Seibold, Mats Ekeberg samt eldsjälén Bo (Bosse) Dahl. I viss mån försvårades utbildningen genom att bataljonernas utbildning och därmed rotation ned till Libanon var förskjuten. Förenklat med ett kompani i månaden.

Bataljonen var delvis spridd över AO:t (Area of Operation). Ingenjörskompaniet låg i Jwayya, någon timmas bilresa bort. 19 november informerades ingenjörerna om FBU-verksamheten. 35 personer anmälde sitt intresse. 26 november genomfördes introduktion inför 12 personer från det nyanlända transportkompaniet. Deltagande i utbildningen kunde vara något problematiskt. Vi får inte glömma att deltagarna hade skarp tjänst. Del av

bataljonen hade ledigt så det var ett ständigt pusslande.

14-15 januari 1989 genomfördes befattningsskede med ca 30 deltagare. Planläggning, genomförande, kast med övningshandgranat, täthetsprov skyddsmask, samt lektioner i övrigt. Trots ett eländigt väder var humöret på topp. 17 januari höll jag två "uppsamlingslektioner" med elever som av olika skäl kommit efter, tex på grund av tjänst eller permission de inte kunnat lägga på annan tid.

27 och 28 januari genomfördes slutövning i FBU-utbildningen. Wille Engdahl från CFB var närvarande på sista B-skedet. 28 januari hölls befodringsceremoni och befodringsmiddag. Tyvärr har jag inte antecknat hur många elever som befodrades. Min minnesbild säger ca 75. Dvs lika många befodrades som under ett år i Sverige. Det var en högtidlig stund. Udda mot befodringsceremonier i Sverige. Sammanfattningsvis gick utbildningen på räls. Duktiga lärare, intresserade och ambitiösa elever. Jag påstår att utbildningen gav eleverna mycket och de tankegångar som låg bakom införandet av denna typ av utbildning var kloka och kunde tillämpas. ■

En civilregistrerad IL 76 får exemplifiera den stora vikt som Ryssland lägger vid strategiska flygtransporter. Foto: Försvarsmakten

En analys av pågående militärreform i Ryssland bör ta utgångspunkt i Moskvas strävan efter att vara en stark militärmakt som i sin tur bygger på landets historiska status som en av världens stora och inflytelserika nationer. Ambition om militärt återtagande behöver av det skälet inte orsaka överdriven oro och därmed bidra till en negativ Rysslandsbild.

TEXT: TOMMY JEPPSSON

Här krävs en liten utvikning. Så gott som alla stater har en våldsapparat som skall kunna användas när den politiska målsättningen så kräver, vilket innebär att samma våldsapparat också har en mycket stark roll som ett påtryckningsmedel för att uppnå en viss politisk målsättning. I det perspektivet kan ett hot vara lika effektivt som dess verkställighet och dessutom med frånvaron av de kostnader som det sistnämnda innebär. Uttryckt med andra ord är militära maktmedel i sig ofarliga. Graden av farlighet sammanhänger med den för stunden sittande regimens vilja att använda detta maktmedel, där den politiska viljan till militär maktprojicering kan ändras åtskilligt snabbare än den tid

det tar att bygga upp militär förmåga. Härav följer att statens förmåga/vilja att över tiden vidmakthålla adekvata militära kapaciteter i hög grad påverkar regeringars handlingsfrihet. Den ryska utgör inget undantag.

Ryskt militärt reformarbete har med varierande framgång pågått alltsedan Sovjetunionens utmarsch ur historien 1991. Mer än två decenniers reformsträvanden har mera stannat vid ambitiösa planer än konkreta resultat. Undantaget verkar vara det senaste reformprogrammet som dateras från 2008, vilket verkar nå viss framgång, något som har nära koppling till identifierade brister i samband med kriget i Georgien.

Konventionella stridskrafter

Den senaste militärdoktrinen från februari 2010 definierar fyra konfliktnivåer som involverar användningen av militära maktmedel, nämligen väpnad konflikt, lokalt krig, regionalt krig och storskaligt krig. De två sistnämnda möjliggör användningen av nukleära stridsmedel. Ett rimligt antagande då det gäller kostnaderna i samband med en kärnvapeninsats är att de mycket snabbt kan komma att överstiga de som skulle bli följden av ett konventionellt militärt nederlag.

Doktrinen nedtonar sannolikheten för ett storkrig, utan av att för den skull helt

avskriva riskerna för ett sådant. Samtidigt ger möjligheterna för den ryska staten att använda det militära maktmedlet, i såväl låga som höga konfliktnivåer, de konventionella styrkorna en nyckelroll. Det handlar om alltifrån förebyggandet av lokala konflikter till ingripandet i desamma, via en avskräckande roll till förmågan att utkämpa fullskalekrig. Volym är här en kvalitetsfaktor i sig, varför ambitionen är att numerärt överträffa flertalet grannländer. Samtidigt medför landets storlek och stridskrafternas spridning över ytan att de fyra strategiska huvudriktningarna, västra, södra, mellersta och östra, vilka överensstämmer med den nya militärterritoriella indelningen, var för sig innehåller relativt svaga stridskrafter. Möjligheterna till förstärkning blir således en kritisk förmåga. Den strategiska transportförmågan med framförallt järnväg men också med flyg (det ryska vägnätet har låg kapacitet) prioriteras högt. Det demonstrerades i samband med de två Tjetjenienkrigen liksom i samband med Georgienkriget. Kravet på handlingsfrihet gör att de fyra Militärdistrikten behöver tillgång till ett antal operativa markstridsförband som bemannas med heltidstjänstgörande soldater och här avses ett brigadkoncept ersätta tidigare divisions- och regementsstrukturer. Rysslands traditionella satsning på luftlandsättningsförband fortsätter. Georgien-

kriget bekräftade riktigheten i detta samtidigt som ett antal brister rörande bland annat stridsfordonsmateriel, sambands-system liksom underrättelsekapacitet tydligt blottades. Luftlandsättningsföretag på det moderna stridsfältet har ifrågasatts och utvecklingen pekar mot att lutland-sättningsstrupperna utvecklas i riktning mot en luftmobil elit. Landets stormakts-status, liksom dess storlek och brister i framförallt vägnätets kvalitet och kapacitet, talar för en sådan utveckling.

Stridskrafternas materiella modernisering är högt prioriterad. Fortsatt stor volym och ekonomiska begränsningar medför kravet på hårdhänta prioriteringar. Konsekvensen blir en materiell så kallad "high – low – mix". Ryssland är inte, eller kommer att vara, ensamt om en sådan lösning. Den ibland påstådda ryska teknologiska efter-släpningen kräver därför en nyansering. Mellan Ryssland å ena sidan och USA och de ledande NATO-nationerna å den andra existerar ett teknologigap till rysk nack-del. Om referensramen däremot är Kina, Rysslands grannstater inbegripet åtskilliga

flikter längs hela skalan från låg till hög, där kärnvapnen blir en absolut sista utväg. Således innebär en ökad konventionell militär kapacitet en förbättrad förmåga för Moskva att hantera konflikter på lägsta möjliga våldsnivå.

Strategiska kärnvapenstyrkor

Det är kärnvapeninnehavet som efter det kalla krigets slut, och den därpå mycket kraftiga nedgången i konventionell förmåga, som legitimerat Ryssland som militär stormakt. Moskva förbehåller sig som nämnts rätten att använda kärnvapen för att svara på en annan aktör som använder dessa stridsmedel mot ryska mål, alternativt i samband med ett angrepp med konventionella stridsmedel som hotar landets fortsatta existens. Kärnvapenarsenalen angavs 2010 vara 605 strategiska missiler och 2 676 nukleära stridsspetsar.

De tio strategiska ubåtarna bestyckade med strategiska kärnvapenmissiler disponerar totalt 576 nukleära stridsspetsar. Problem relaterade till bland annat logistik, fartygsunderhåll, tekniska brister och

mer än ett litet antal av flygplanen i luften samtidigt.

Det finns ett nät av satelliter liksom långräckviddiga radarsystem vars upp-gift anges vara att varna för amerikanska kärnvapenangrepp. Vad gäller för dessa systems förmåga att varna för angrepp från exempelvis Kina och Iran? En begränsning hos dessa system är att de dels inte klarar en kontinuerlig täckning av hela USA, dels att det hävdas att de inte monitorerar havsområden från vilka ubåtsbaserade kärnvapen kan avfyras.

En sammantagen bedömningen är, ovannämnda problem till trots, att de strategiska kärnvapenstyrkornas kvalitet är tillräcklig. Samtidigt är många missiler, satelliter, radar- och ledningssystem gamla och behöver bytas ut i närtid.

Mobiliseringssystem

Den nya doktrinen tar visserligen hänsyn till att moderna konflikter kan vara över inom loppet av dagar och att styrkestrukturen tagit hänsyn till denna realitet, samtidigt som postkonfliktskedet kan ta år, ja upp till decennier, vilket kräver kontinuerlig tillgång till styrkor där volym blir en kvalitetsfaktor i sig.

Erfarenheterna från bland annat Tjetjenien är att en stor del av de stående förbanden binds i tidsmässigt utdragna konflikter, vilket dels minskar handlingsfriheten att ingripa i snabbt uppkomna konflikter, dels riskerar att andra områden av strategisk betydelse när en underkritisk massa avseende förbandstillgång.

Även om doktrinen uppehåller sig vid förmågan att mobilisera förband så är denna i nuläget i praktiken starkt begränsad och att målbilden för den nya arméstrukturen motverkar möjligheterna att mobilisera mer omfattande förbands-volymer. Orsaken är dels den begränsade förrådshållningen av materiel, dels de svårigheter, inte minst avseende faktorerna ekonomi och tid, att omorganisera dessa förrådsdepåer till mobiliseringsbara förband.

Marinen

Marinens olika förband kommer i och med inrättande av de nya Militärdistrikten att ledas av dessa (dock ej det centrala militärdistriktet som saknar kust). Uppgifterna för marinen är att vidmakthålla den sjöbaserade delen av landets nukleära förmåga, säkerställa ryska ekonomiska

Det ryska hangarfartyget Amiral Kutznetsov utanför norska kusten följt av en norsk fregatt av Fridtjof Nansen klassen. Foto: 331 luftving Norge

NATO-länder, blir bilden en annan, där de ryska förbandens teknologinivå väl är i paritet med dessa.

En slutsats är att det inte enbart är negativt att Ryssland återtar sin konventionella militära förmåga. Kärnvapenmakten Ryssland har därmed ett större politiskt manöverutrymme avseende bredden på militära verktyg för att lösa kon-

flikter i ledningssystemet får till följd att endast cirka 15% av ubåtarna uppges, över tiden, kunna vara till sjöss samtidigt, vilket är en låg siffra jämfört med 50% för US Navy.

Den flygplanburna delen av kärnvapenstyrkan innefattar omkring sexton TU-160 och sextio TU 95 MS. Också här verkar det finnas problem med att hålla

aktiviteter på världshaven samt bekämpa piratverksamhet. Detta kräver ett omfattande nybyggnadsprogram. Det skall bli intressant att se i vilken utsträckning ett sådant kan innehållas, givet avvägningen med övriga stridskraftsslag. Exakta antalet nya fartyg av respektive slag har heller inte offentliggjorts och det kan förväntas att detta blir föremål för åtskillig omplanering.

Det finns också en brist på baser i aktuella operationsriktningar. Exempelvis begränsas ryska örlogsfartygs insatser mot pirater utanför Somalias kust på grund av de långa avstånden till hemmabaserna vilket förkortar insatstiderna. Ett annat bristområde är den åldrande fartygsmateriellen, särskilt aktuellt i Svartahavsflottan. Om ryska fartyg/fartygsförband skall kunna delta i nationella eller internationella ryska operationer i Medelhavet och de västra delarna av Indiska Oceanen krävs en tydlig prioritering av Svartahavsflottan. Här kan en möjlig konflikt skönjas kopplat till de behov som den Norra Marinen får med anledning av ett ökat militärstrategiskt fokus mot nordområdet/arktis.

Intressanta är de från Frankrike inköpta attacklandstigningsfartygen av Mistral-klassen som har flera användningsområden. Aktuell fartygstyps multirollkapacitet möjliggör, förutom ombordbaserad marininfanteri och helikoptrar, dito vad avser specialstyrkor liksom ett parallellt utnyttjande som lednings- och logistikfartyg. Sammantaget en kapacitet med användningsområden varhelst ryska maritimt relaterade intressen behöver skyddas.

Marinen uppfattas kunna lösa de i realiteten ganska begränsade uppgifter som militärdoktrinen ger den. Samtidigt existerar ett alltmer akut nybyggnadsbehov liksom ett behov av att förnya de marina stödsystemen inkluderande behovet av nya baser, som är belägna närmare dagens liksom bedömda framtida insatsområden.

Flygstridskrafterna

Sedan år 2008 har de ryska flygstridskrafterna genomgått en omfattande förändringsprocess, en nödvändig åtgärd då de senaste 10-15 åren kännetecknats av stagnation. Största problemet har varit att många materieltyper blivit omoderna samtidigt som förnyelsetakten varit låg. År 2008 var de senast levererade flygplanen 15-20 år gamla, vilket också gällde och fortfarande gäller deras beväpning liksom luft-

värnssystemen, något som resulterat i ett allt tydligare teknologiskt underläge jämfört med västliga luftförsvarsorganisationer.

Bristerna hos de ryska flygstridskrafterna blottades tydligt under det fem dagar långa Georgienkriget där sex stridsflygplan förlorades mot en motståndare som måste karakteriseras som jämförelsevis svag. De ryska attackinsatserna blev, inte minst tack vare omoderna vapensystem, tämligen verk-

rium, är förmågan till lufttankning. Här är situationen allt annat än tillfredsställande eftersom gällande planer inte innehåller en utökning av lufttankningskapaciteten. Också ökad tillgång på precisionsvapen och modern ammunition är nödvändig då den reducerade tillgången på flygplan och helikoptrar rimligen får som konsekvens att de återstående behöver ges ökad stridseffekt.

Stridsvagn av typ T 80 är inte modern men är fullt användbar mot många möjliga motståndare. Foto: Sven-Åke Haglund, Försvarsmakten

ningslösa, exempelvis insatserna mot georgiska artilleriställningar eller mot georgiska förband under marsch. Förutom att avslöja brister hos flygplanen och deras vapensystem, uppdagades också brister i piloternas utbildning, liksom ett ineffektivt ledningssystem.

Insikten om de luftburna vapensystemens helt kritiska roll i modern krigföring har varit utgångspunkt för reformprogramets ambition om överlägsenhet eller åtminstone paritet med presumtiva motståndare. Av detta följer kravet på att prioritera de begränsade medlen i syfte att utveckla luftstridskrafterna och de strategiska robottrupperna, där målet för luftstridskrafternas del är att förnya 80% av flygplansparken fram till 2020. Försiktighet avseende tilltron till denna målbild rekommenderas med hänvisning till tidigare erfarenheter.

En kapacitet som är mycket viktig, kopplat dels till Rysslands geografiska storlek, dels till landets ambitioner om att kunna projicera militär makt utanför eget territo-

Avslutning

Det finns ingen brist på problemområden i det senaste ryska militära reformprogrammet. Mer än tjugo års nedgång inom samtliga stridskraftsslag innebär ett parallellt återtagandebestrebning som, givet ekonomiska realiteter, framtvingar hårdhänta prioriteringar, något som i sin tur renderar fortsatt eftersläpning hos de lägre prioriterade kapaciteterna.

Den politiska viljan hos Putinregimen att åter satsa på militär förmåga är uttalad. Samtidigt behöver regimen öka sin trovärdighet hos befolkningen, inte minst genom förbättringar av levnadsvillkoren. Möjligheterna i dag att hårdhänt prioritera försvaret på bekostnad av människornas levnadsvillkor får betraktas som begränsade. Också Ryssland är i stor utsträckning ett informationssamhälle där människor lätt kan jämföra den egna situationen med den som gäller för medborgare i länder längre västerut. ■

3 TYCKER – OM SUPERJAS

TEXT: PER LUNQE

Utvecklingen av Gripen går in i ett nytt skede med "Super-JAS" eller version E/F. Det blir ett bättre plan till en kostnad av 90 miljarder kronor. Behövs Super-JAS? Vad innebär kostnaden? Var ska pengarna tas? Och är detta ett steg i riktning mot förarlösa stridsflygplan?

CLAES ARVIDSSON, LEDARSKRIBENT SVENSKA DAGBLADET

Sverige behöver ett förmågeluft för flyget och E/F är ett bra och kostnadseffektivt val. Alternativet hade varit att uppgradera C/D för att skjuta på kostnader i närtid och ha möjlighet att invänta ett eventuellt framtida teknologiskifte.

Problemet är att regeringen inte är beredd att finansiera satsningen. Det leder till att förmågeluften för flyget blir en förmågesänkning för försvaret i sin helhet. Ekvationen går inte ihop. Förmågor kommer att försvinna. Inte heller verkar regeringen vara medveten om att stridsflygplanet bara är del i ett system av system.

Försvarsmakten har aviserat sitt intresse för att utveckla en förarlös Gripen efter 2030, men om det blir så är omöjligt att veta. Detta spelar inte heller någon egentlig roll för beslutet om E/F.

Foto: Svenska Dagbladet

Foto: Privat

BO HUGEMARK, ÖVERSTE OCH MILITÄRHISTORIKER

Beslutet 1982 att bygga Gripen föregicks av inträngande operativa studier. De visade att det amerikanska F-18 Hornet var överlägset. Därefter beslöt vi att bygga och anskaffa Gripen. De militärindustriella och inrikespolitiska hänsynen tog överhanden. Och så rullar det på. Nu har regering och socialdemokrati försiktigtvis bestämt sig för nästa flygplansprojekt utan att avvakta strategiska analyser och luftförsvarsstudier.

Men det mest betänkliga är att de miljoner man nu skall öka försvarsanslaget med så väl skulle behövas för att sätta dagens försvar i stånd att klara möjliga utmaningar i dag och i morgon. Nämligen att kunna svara upp mot vår stolta Solidaritetsförklaring, där vi ställer i utsikt att kunna ge militärt stöd till angripna grannländer. Som jag pekade på i en artikel i Försvarsutbildaren 3/2012 finns allvarliga brister i den förmågan. Det är bra med långsiktig planering, men det måste finnas en solid grund att bygga på.

JOHAN TUNBERGER, SÄKERHETSPOLITISK ANALYTIKER

JAS Gripen E/F blir tveklöst ett bättre flygplan än nuvarande C/D-version. Hur mycket bättre är dock i högsta grad oklart. Veterligen är konfigurationen inte slutligt fastställd. Ingen konfiguration kan dock mäta sig med amerikanska Joint Strike Fighter och ryska PAK FA.

Ett problem är att Schweiz kräver snabb leverans med början 2018. Det innebär att Saab måste forcera utvecklingstakten och sannolikt lägga ut viktiga delar av utvecklingen på amerikanska och brittiska firmor, som man gjort många gånger. Det betyder även att Saab inte lika väl kan tillgodogöra sig teknologiska landvinningar inom exempelvis radarutvecklingen som man skulle kunnat om man hållit an några år. Man kan därför befara att Saab inom överskådlig tid kommer att lansera en G/H-version!

Kostnaderna för utveckling och anskaffning är höga. Det kommer att gå ut över antalet plan, som blir underkritiskt, och leda till att bristerna inom flygvapnet ifråga om stridsledning flygtid, beväpning, tillgänglig markpersonal baser och luftvärnsskydd består.

Foto: Martin Naucér / SCANPIX

Krisstödsförbundet, Bertil Brifors (tv), backar upp länsstyrelsen i Uppsala, Karl Barrljung (th), när olyckan är ett faktum.

Krisstöd när olyckan är framme

När Dalälven svämmas över, Forsmark läcker eller skogsbränder rasar – då ingriper Krisstödsförbundet i Uppsala. Det som i dag är övning kan bli verklighet i morgon. Försvarsutbildarnas senast nystartade förbund övar regelbundet och har 150 alerta medlemmar.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: GEORGE LUNQE

När förbundets ordförande Bertil Brifors testade beredskapen en fredagskväll lät han larmkedjan gå igång. Nästan alla slöt upp och inställde sig följande morgon för att göra en insats. Det är ett gott betyg.

Nu ställer länsstyrelsen i Uppsala och Karl Barrljung krav. De vill ha 230 medlemmar i Krisstödsförbundet som backup vid höga vattenflöden i Dalälven med påföljande översvämningar. 1916 dränkte älven halva Uppland.

Vägsräddning

Ett mindre troligt scenario är ett reaktorhaveri i Forsmark. Som gardering finns dock planer på vad som då ska göras. Krisstödsförbundet fyller här en viktig funktion. Medlemmarna ska bemanna

vägsräddning, ge information, hantera strålningsmätare och sköta mathållning för alla som arbetar med det dramatiska räddningsarbete som blir följden av om det som inte får hända ändå händer.

Elden ska inte spridas

Mer näraliggande är den naturvårdsbränning som förbundet ska medverka till. Ett skogsparti kommer att brännas ner. Då behövs ögon som ser till att elden inte sprider sig över rågångarna. Det behövs armar som går runt med brandslangar och sköter eftersläckningen. Det ordnar Krisstödsförbundet. 30 medlemmar engageras i den knastertorra väderlek som är optimal för bränningen.

– Vi ställer krav på våra medlemmar. De ska fungera i fält. Det betyder att de ska ha hyfsad fysik och vara självgående i terrängen, säger Bertil Brifors.

Kärnkraftssäkerhet

Genom grundutbildning för förbundets medlemmar nås en kvalitetssäkring. Två gånger om året genomförs övningar med sikte på skarpa situationer där det ges kunskaper som leder till den förmåga medlemmarna ska ha.

Grundutbildningen ger medlemmarna övning i krisstöd, kunskap om kärnkraftssäkerhet, krishantering i samhället och om vem som har ansvar för vad.

Förbundet deltar också i en årlig övning i kärnkraftsberedskap. Tillsammans med länsstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten, polisen, till Forsmark angränsande kommuner och SOS Alarm övar förbundet räddningsarbete. Här förstärker de resurser som organiseras genom länsstyrelsens försorg.

Insnöade människor

Vid snöoväder då Uppland lamslås, då vägar snöar igen och elledningar faller tyngda av snö, då kommer krisstödsförbundets medlemmar att ge trygghet åt insnöade människor i hus där ingenting fungerar.

Medlemmarna organiseras i 30 grupper där de känner varandra väl. De rycker ut och med full kontroll på vad som förväntas av dem, levererar de också.

– De är peppade när de rycker ut, säger Bertil Brifors.

Och samarbetet med länsstyrelsen i Uppsala går som på räls.

– Vi har bara goda erfarenheter. Det är förträffligt. Krisstödsförbundet är en viktig organisation för oss i de krisplaner vi har, säger Karl Barrljung. ■

Några av deltagarna fr v Jonas Gerborn, Rigmor Sterner, Johan Nyström, Harald Svensson och Anders Persson.

Försvarsinformation i Härnösand

KURSEN GENOMFÖRDES med grå himmel och regn. Kursen startade i en av östra kaserns lektionsalar på gamla ka5. Kursdeltagarna på 11 personer kom från olika delar av Sverige. Lektionerna började och överstelöjtnant Jeppsson inledde med en presentation av helgens kurs följt av en föreläsning om omvärlden. En oerhört intressant föreläsning som gav många "aha" tillfällen. Efter en kort paus fortsatte Anna Torndahl med en presentation om det civila krishanteringssystemet, också en mycket givande föreläsning! Därefter fortsatte dagen med kommunikation där kursdeltagarna fick ställa sig frågan, "vad är försvarsinformation". En fråga som är svårare att förklara än

vad man tror. Denna föreläsning hölls av Malin Linder.

Föreläsningarna var slut och lika så dagen och som en "knorr" på kvällen bjöd kamratföreningen in hela sällskapet till en sällskapskväll på marinmässen.

Lördagen startade med grupparbete där det skulle göras en presentation om FN, EU och NATO. Kursdeltagarna gjorde sin presentation för varandra med goda resultat. Även denna övning höll Malin Linder i. Feedback gavs och dagen fortsatte med hur svenska Försvarsmakten ser ut liksom det nya personalförsörjningssystemet. Denna presentation hölls av major Johan Nyström. Därefter gjordes ett nytt grupparbete med en presentation om det svenska personalförsörjningssystemet som var

slutklämmen på dagen. Kursdeltagarna skulle införa en simulerad gymnasieklass

hålla föreläsning, vilket blev svårare än vad man tänkt då "gymnasieeleverna" var väldigt frågvisa och störde föreläsningen ett antal gånger. Även denna övning klarade våra kursdeltagare galant och dagen var helt plötsligt slut.

Söndag startade med att Rolf Arsenius från Criscom föreläste om sina erfarenheter samt en lektion i hur media och kriskommunikation går till. Oerhört intressant tyckte kursdeltagarna!

Helgen slutade med lunch på kafé 9:an och utdelning av utbildningsbevis och kursutvärdering.

En givande kurs som sporrade kursdeltagarna att gå ut och informera om försvaret!

TEXT OCH FOTO: TIM LÖV

Soldatutbildning i Jämtlands fjällvärld

SÅ HAR DÅ ÅRETS Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) i Jämtland genomförts.

I år var kursen förlagd till Försvarsutbildarnas kursgård i Ånn. Både kvinnliga och manliga elever ryckte in till kursgården. Några hade tidigare kommit i kontakt med Försvarsmakten medan andra var helt nya.

Det har övats allt ifrån att bära uniform, exercis, till att skjuta och i slutändan genomföra en tillämpningsövning under 2 dygn. Där prövades eleverna på vad som övats under första delen av kursen; CBRN-moment, sjv-moment, strid och liknande. Tillagning av egen mat under 1 dygn ingick också.

Första veckan gavs också tid till återhämtning och reflek-

tion genom besök på Storulvåns fjällstation, i Handöl med den lilla kyrkan och karolinergraven där 500 av General Armfelts karoliner begravdes efter fjällkatastrofen nyåret 1719.

Humöret har varit på topp under kursen. Nya bekantskaper har gjorts, då eleverna kom från Lund i söder till Timrå-Östersund i norr.

Vädret har varit omväxlande, som det kan vara när hösten börjar tränga sig på; regn, sol, blåst, t o m snö längst uppe på Snasahögarnas topp kunde ses en morgon.

TEXT: SVEN ARNTZEN

FOTO: CHRISTER ANDERSSON

Mina intryck från Riksstämman 2012

DEN 9-10 JUNI hade jag äran att få vara med på Försvarsutbildarnas riksstämma i samband med 100-årsfirandet. Jag åkte dit med min kompis Frida Zetterberg och det var två nervösa tjejer som stod på Halmstads järnvägsstation tidigt på lördagsmorgonen.

Riksstämman öppnades med trumpetfanfarer i Bååtska Palatset. Vi fick sedan sitta i olika utskott där det diskuterades inkomna motioner från olika delar av landet. Det var intressant att lyssna till diskussionen med många olika åsikter och synsätt. En motion handlade till exempel om det bör finnas en förkortning av Försvarsutbildarna och en annan motion handlade om att ungdomsledarna borde få betalt för sitt engagerade arbete.

På Blasieholmen fick vi sedan se en uppvisning av föreningen Svea Livgardes musketerarkår.

På kvällen var det bankett i Vinterträdgården på Grand Hotel och det var roligt att få klä upp sig. Riktigt god mat,

duktiga fältartister, en fin medaljutdelning och framförallt trevliga människor. Kvällen avslutades med dans och mingel.

På söndagen fortsatte arbetet i utskotten som sedan redovisades. Efter riksstämmans avslut serverades vi lunch och sen tog Frida och jag, trötta men nöjda, tåget hemåt till Halmstad.

Både jag och Frida hade en mycket trevlig och intressant helg och vi kommer särskilt att minnas kvällen tillsammans med de äldre dansanta gentlemännen från övriga Sverige.

TEXT: ULRICA JOHANNESSEN,

FÄLTREKRYTERARE,

FÖRSVARSAUTBILDARNA

HALLANDS UNGDOMSAVDELNING

Ulrika Johannesson hemma på slutövning efter Riksstämman. Foto: Jan Erik Nordberg.

Media Gaming – del av stora övningar i framtiden

UNDER EN VECKA fick 22 deltagare från hela landet hårdträning när de deltog i kursen Media Gaming. Här skulle bland annat färdigheterna i intervjuteknik, skriva artiklar samt bevaka nyheter finslipas. Kommande övningar såsom Celtic bear och Viking kommer att ha en övad grupp som genomför Mediaspelet.

Kurschefen Anders Gummesson från Criscom hade satt

Även Rikshemvärnschefen, Roland Ekenberg, fick mediaträning under kursen.

ihop en pilotkurs med kort varsel. Han hade trots det fått många proffs från olika yrkesgrupper att ställa upp. Som föredragshållare och att medverka i slutövningen gjorde de övningen trovärdig, då de såg värdet av kursen inför kommande övningar i höst. Vi kursdeltagare har fått en bred bild av de verktyg som går att använda i spelet och ser fram emot att få använda dem.

Föreläsare under utbildningen var:

Erik Lagersten, Försvarsmaktens Informationsdirektör
Roland Ekenberg, Rikshemvärnschef
Carl A Karlsson, stf stabschef, INFOS
Thomas Hillemar, lärare HvSS
Robin Govik, editionschef, Aftonbladet (Criscom)
Hanna Lönn, Criscom
Alexander Gustavsson, Criscom
Rolf Arsenius, Criscom
Per Klingvall, Försvarsutbildarnas informationschef

TEXT OCH FOTO: ELISABET FORSMAN

Rekryteringshelg under parollen "syns vi så finns vi"

HELGEN 16-17 JUNI genomförde Försvarsutbildarna Bohuslän-Dal en rekryteringskampanj på två stora köpcentra i Uddevalla respektive Trollhättan under parollen: "syns vi så finns vi". Det var ungdomar ur ungdomsavdelningen som ställde upp tillsammans med sina instruktörer och med bravur tjänstgjorde som fältrekryterare. Bland de flera hundra helgshopparna i olika åldrar var det många som var intresserade av vårt informationsmaterial, så det var stor åtgång på broschyrerna. Av de som vi träffade var ett femtiotal intresserade av Military Weekend och GU-F. Ett tjugotal var också intresserade av GMU och Hemvärnet. Dessutom skrev 15 ungdomar på för vidare kontakt för ungdomsverksamheten. Speciellt glädjande var det stora antalet personer med invandrarbakgrund som visade sitt intresse för vår verksamhet.

TEXT OCH FOTO: ULLA REIMERS, FÖRSVARSUBILDARNA BOHUSLÄN-DAL

Det gäller att synas bland människor.

Språkkurser i Tylebäck

REGNMOLNEN LÅG TUNGA över Halmstad centralstation när tågen med förväntansfulla kursdeltagare rullade in den 24 juni. Oavsett om man skulle delta en eller två veckor var alla redo att sätta tänderna i de språkliga utmaningar som stod på menyn. Den något mer anrika repetitionskursen gavs på fyra språk och till och med under rasterna flög funderingar om grammatiska knepigheter på ryska, arabiska, dari och franska kors och tvärs. Med facit i hand kan man konstatera att den första veckans övningar fick mycket goda omdömen av deltagarna, inte minst tack vare de enastående lärarinsatser man lätt tar för givna. Under den andra veckans tillämpade övningar var upplägget inte lika väl beprövat och utformningen hade anpassats efter synpunkter från fjolårets kurs. Genomgången av samtalsteknik koncentrerades till en förmiddag, vilket gav kursdeltagarna desto mer tid att omsätta sina nya eller

uppfärsade kunskaper i praktiken. Förhandlingssituationer, tolkningsövningar och utfrågningar vävdes samman på ett givande sätt där det inte alltid var lätt att samtidigt tänka på vad man ville säga och hur man skulle säga det. Även här visade utvärderingarna efter andra veckans kurser att de var mycket uppskattade och de gav en tydlig fingervisning om att de förändringar som gjorts varit positiva.

Utöver undervisningen gavs naturligtvis tid för trevligt samkväm och vid uttryckningsmiddagen i slutet av andra kursveckan delades pris i den traditionella fälttävlan ut. Till och med de tunga regnmolnen var efter hand tvungna att ge med sig och kapitulera för den halländska solen.

TEXT: PETER MÖLLER

Intresset och humöret var det inget fel på.

Sommarkurs på Tylebäck

UNDER VECKA 26 genomfördes en kurs i försvarsinformation på Tylebäck kursgård under ledning av Övlt Tommy Jeppsson. Ett tiotal deltagare från rikets alla hörn hade tagit sig till den klassiska, men moderna, kursgården strax norr om Halmstad för att tillgodogöra sig det senaste inom det militära försvaret liksom det civila krishanteringssystemet.

Deltagarna hade varierande bakgrund, och åldersspridningen gynnade gruppdynamiken. Det var också en bra blandning av civila och uniformerade deltagare.

Kursen var mycket väl planerad och föreläsarna som deltog under veckan höll hög klass; både pedagogiskt och akademiskt.

Försvarshögskolan deltog med två meriterade föreläsare och på plats fanns även kanslichefen i Riksdagens Försvarsutskott. Därtill fanns föreläsare som informerade om den verksamhet som bedrivs av Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) och en hel del annat.

Kursen höll ett högt tempo och programmet var komprimerat, men det hindrade inte att elevaktiva moment som grupparbeten och ett säkerhetspolitiskt minispel kunde genomföras på ett bra sätt.

Tyngdpunkten låg på Sveriges och de nordiska ländernas säkerhetspolitiska läge, riksdagens solidaritetsförklaring samt vår säkerhetspolitiska konstant; det vill säga Ryssland.

Positiva och drivande lärare resulterade i entusiastiska och positiva kursdeltagare.

Kursens syfte var att utbilda funktionärer som kan vara med och arrangera försvarsinformationstillfällen runt om i landet, men det är också en kurs som alla med ett säkerhetspolitiskt intresse bör genomföra. Kanske låter kursens titel inte helt spännande, men bakom rubriken döljer sig ett mycket bra kurspaket. Jag vill därmed uppmana er alla att söka någon av de totalinformationskurser som går framöver. Ni kommer inte att bli besvikna!

TEXT OCH FOTO: FREDRIK RÖJD

PAO-kurs i Höllviken

MED ENGAGERADE INSTRUKTÖRER når man målen!

Efter avslutad PAO-kurs (Public Affairs Officer), på Falsterbo kursgård vecka 32, var eleverna rörande eniga om att veckan varit givande. Samma vecka genomförde Combat Camera och Fältartisterna sina utbildningar, så totalt sett var vi över 120 personer på kursgården.

Flera uppgifter löstes tillsammans över kursgränserna. Som förberedande övningar inför en presskonferens blev Fältartisterna mediatränade och vi andra fick berätta om kursernas upplägg, fotografer m.m.

De synergieffekter som utvecklas när flera kurser genomförs på samma plats under samma vecka är många. Nätverkande och den känsla att vi valt rätt stärks. Att satsa vår fritid i

sommarsolen på skolbänken i gröna kläder var inte ett fel val.

Att vi dessutom fick ett ex av den kommande PAO-handboken var en bonus.

Fint besök fick vi också av ÖB Sverker Göranson.

Jag kan varmt rekommendera PAO-kursen.

TEXT: ELISABET FORSMAN

FOTO: MICHAEL ALESTEDT FINTA

Elisabet Forsman i grupparbete på PAO-kursen.

100-årsjubileet uppmärksammades i Eksjö

VARJE LÖRDAG under sommarmånaderna genomför Hemvärnets musikkår i Eksjö en vaktparad till glädje för stadens invånare och alla tillresta turister. Musikkåren marscherar genom staden och gör ett antal uppehåll för kortare konserter. Huvudkonserten genomförs framför kyrkan vid torget med olika teman. Lördagen den 4 augusti var temat "Försvarsutbildarna 100 år". Vi deltog med fanor och ett informationsbord där frivilligundomar i uniform delade ut broschyrer och berättade om verksamheten. Förbundsordföranden Wilhelm af Donner fick också tillfälle att hålla ett kort tal om våra 100 år från Landstormen fram till nu. Dagen till ära spelades marscher med anknytning till frivilligrörelsen, bl.a. vår egen Viktoriamarsch.

TEXT: LARSÅKE PAULSSON
FOTO: KARIN HENNING

Norra Smålands förbundsordförande Wilhelm af Donner håller tal. Bakom honom syns landstormsmannen Larsåke Paulsson. Fanförare var ungdomarna Marcus Elwing och Adam Lindman (skymd).

Det händer i förbunden 5/10-15/12

Region Syd

Grundkurs värdegrund (arrangör FPF)	05-07 oktober	Tylebäck
Instruktör – fysiskt stridsvärde	05-07 oktober	Tylebäck
Instruktör – miljö- och hälsoskydd	05-07 oktober	Tylebäck
Mediarelationer	05-07 oktober	Tylebäck
Skjutinstruktör – gevär 22 hv	05-07 oktober	Tylebäck
CBRN – varning och rapportering, introduktion	12-14 oktober	Skillingaryd
Instruktör – halvarsimulator	12-14 oktober	Revingehed
Military Weekend	12-14 oktober	Skredsvik
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	13-26 oktober	Eksjö/Skillingaryd
Mediarelationer	16-18 november	Falsterbo

Försvarsutbildarna i Bohuslän-Dal

Military Weekend	12-14 oktober	Sätenäs
Totalförsvarskväll	17 oktober	Vänersborg
Verksamhetsplanering	20 oktober	Skredsvik
Föreläsning om Raoul Wallenberg	05 november	Orust
Ungdomsinstruktörs kurs	13-18 november	Uddevalle
Vapentjänst (ungdom)	19-21 oktober	
Höstövning (ungdom)	16-18 november	Uddevalle
Serieskjutning 4 – Förbundsmästerskap – Fält	17 november	
Julavslutning (ungdom)	08 december	Uddevalle

Försvarsutbildarna i Göteborg

Utbildningsdagar (ungdom)	20-21 oktober	
Utbildningsdagar (ungdom)	10-11 november	
Utbildningsdagar (ungdom)	01-02 december	

Försvarsutbildarna i Halland

Instruktör – fysiskt stridsvärde	05-07 oktober	Tylebäck

Försvarsutbildarna i Kronoberg

CBRN – varning och rapportering, introduktion	12-14 oktober	Skillingaryd

Försvarsutbildarna i Skåne

Ksp-utbildning	06 oktober	
Instruktör – halvarsimulator	12-14 oktober	Revingehed
Tunga vapen	27-28 oktober	

Försvarsutbildarna i Älvsborg

Skjutinstruktör – gevär 22 hv	05-07 oktober	Tylebäck
Skjutning	06-07 oktober	
Teambuilding (ungdom)	18 oktober	Tänga hed
Sjukvårdstjänst (ungdom)	25 oktober	Tänga hed
Militära grundkurskaper (ungdom)	01 november	Tänga hed
Höstövning (ungdom)	02-04 november	Göteborg
Försvarsupplysning (ungdom)	08 november	Tänga hed
Soldatregler (ungdom)	15 november	Tänga hed
Karta och kompass, rep. (ungdom)	16 november	Borås
Mörkerorientering (ungdom)	17 november	Remmene
Fälthygien (ungdom)	29 november	Tänga hed
Utbildningskontroll (ungdom)	01 december	Borås
Fälttjänst, förflyttningssätt (ungdom)	06 december	Tänga hed
IT-krigföring	10 december	Borås
Avslutning (ungdom)	13 december	Tänga hed
Avslutning (ungdom)	15 december	Borås

Region Mitt

Military Weekend	05-07 oktober	Gotland
Försvarsinformation	10 oktober	Enköping

Försvarsutbildarna på Gotland

Military Weekend	05-07 oktober	Gotland

Försvarsutbildarna i Stockholm

Grundkurs Ak5C, teori	04 oktober	
Grundkurs Ak5C, praktik	06 oktober	
Prisskjutning	28 oktober	

Minibuss för nybörjare	oktober	Livgardet
Utbildningskontroll	oktober	
MIC-grundkurs	oktober	
Längsskytte	03 november	
Grundkurs Ak5C, teori	08 november	
Grundkurs Ak4B, Ak5C, praktik	10 november	
Fortsättningskurs Ak5C, praktik	11 november	
Höstfältskjutning	24 november	
0-platstjänst fortsättning	november	Vaddö

Försvarsutbildarna i Södermanland

Höstkurs (ungdom)	26-28 oktober	
Ungdomsledarträff	07-09 december	

Försvarsutbildarna i Uppland

Försvarsinformation	10 oktober	Enköping

Försvarsutbildarna i Västmanland

Totalförsvarskväll	18 oktober	Västerås

Region Norr

CBRN – introduktion	05-07 oktober	Kalix
Military Weekend	12-14 oktober	Umeå

Försvarsutbildarna i Norrbotten

CBRN – introduktion	05-07 oktober	Kalix

Försvarsutbildarna i Västerbotten

Banskjutning	09 oktober	
Military Weekend	12-14 oktober	Umeå
KRIS-utbildning Hv	13 oktober	Skellefteå
Banskjutning	16 oktober	
Ungdomsövning, höst	19-21 oktober	Umeå
Försvarsmaktens kompetensprov	23 oktober	Umeå
Fältskytteträning	30 oktober	
Förbundets 100-årsjubileum	10 november	Umeå
Mörkerfältsskytte	17 november	
Ungdomskurs, vinter	16-18 november	Umeå
Skinkskyttetävlingen	24 november	
Årsavslutning (ungdom)	15 december	Umeå

Försvarsutbildarna i Västernorrland

Framtidskonferens	05-07 oktober	Sollefteå
Avlastningssamtal	27-28 oktober	Sundvall
GPS, UTM, karta och kompass	10 november	Härnösand
Verksamhetssäkerhet, kallt väder	hösten	Härnösand
Strid avtalspersonal	hösten	Härnösand
Ungdomsledarträff	hösten	Härnösand
Fälthelg, vinterutbildning (ungdom)	02-04 november	

Rikstäckande förbund

CBRN-förbundet

CBRN – varning och rapportering, introduktion	12-14 oktober	Skillingaryd

Luftvärnsförbundet

Ungdomsövning	05-07 oktober	Roslagen
Ungdomsövning	07 november	Roslagen
Ungdomsövning	09-11 november	Livgardet
Ungdomsövning	15 december	Roslagen
Info om läget i Syrien och övriga Mellanöstern	nov - dec	

Miljö och Hälsa

Instruktör – miljö- och hälsoskydd	05-07 oktober	Tylebäck

Kriskommunikatörerna

Mediarelationer	05-07 oktober	Tylebäck
Mediarelationer	16-18 november	Falsterbo

POSTTIDNING

B

Svenska Försvarsutbildningsförbundet hälsar dig välkommen till

KRISBEREDSKAPSKONFERENS I KARLSTAD, 24-25 OKT 2012

”Hur kan myndigheter, kommuner och andra tillsammans med de frivilliga försvarsorganisationerna stärka samhällets krisberedskapsförmåga?”

För mer information, gå in på
www.forsvarsutbildarna.se/krisberedskapskonferens

Arrangörer och samarbetspartners:

KARLSTADS KOMMUN

Anmäl ändrad
adress!

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp ”Min medlemsida” och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

